

עיבור השנה

בתוכ בפרק דרבי אליעזר (פרק ח) בשםונה ועתרים באלו נבראו חמה ולבנה, ומניין שנים וחדשים וימים ולילות וזמנים ותקופות ומחוזות ועבוים היו לפני הב"ה והיה מעבר את השנה [כביבול הקב"ה בעצמו עבר את השנה] ואח"כ מסר לadam הראשון בן עدن שני וזה ספר תולדות adam מנין עולין בו תולדות בני adam וחוה מסר לחנן ונכנס תוך העbor ועבר את השנה שני עוד כל ימי הארץ וሩע וכץיר זרע וזקופת תשרי כץיר וזקופת ניסן קור וזקופת טבת חום וזקופת תמוז קיץ בעתו וחורף בעתו מנין החמה ביום ומניין הלבנה בלילה לא ישבותו וכי ומסופר שם על מעשה העיבור: (הסנהדרין) נעשין גורן ענולה ויושבין הגודל לפיה גדלו והקטן לפיה קטן ונונתין את פניהם למטה בארץ ועומדין ופורשין את כפיהם לפני אביהם שבשמיים ולא מצאנו שום תפילה בפרישת כפים חוץ מברכת כהנים, תפילה משה במלחמת עמלק, ואצל רשב"י, ועוד דברינו בברכת כהנים). וראש ישיבה מזכיר את השם ושותען בת קול בלשון זהה וידבר כי אל משה לאמר ואם מעון הדור אין שותען מאומה כביבול איינו יכול לשובן בכבודו ושכינתו ביןיהם ואשריהם העומדים במקום ההוא בשעה ההיא שני אשרי העם יודעי תרואה ה' באור פניך יהלכון באור פניך פניו של הב"ה חן מהלכין בראש חדש ניסן נגלה הב"ה על משה ועל אהרן בארץ והיה שנת המש עשרה שנה של מחזור הגודל של לבנה ושתנת שיש עשרה שנה של מחזור המנה היה לכם, ע"ב.

מבואר מדבריו שעיבור השנה היה קיים עוד לפני בריאות העולם, והעיבור היה נעשה על ידי יה' כביבול והוא מסרו לadam הראשון בן עדן מיד, אפילו לפני פניהם החטא. מה שאנו מעריכים שנים מצטרף להעיבור שהיה לפני בריאות העולם, וצ"ע באמת מה היא עניין עיבור השנה.

¹ מהות המדרש הנ"ל רואים שאין בעיבור השנה המעליה של חשבון הימים ח"ו, אלא סוד העיבור האמתי שהקב"ה עשה לפני בריאות adam מובן כך: בחיצוניותם של דברים עיבור השנה היא השות וכוונת מהלך החמה עם מהלך הלבנה ולחברים יחד, וזה מורה על ההוד שבל הנילומים עליונים הם מתייחדים בתחוםים. וכך נקרא סוד העיבור להורות על הסוד, שהרי כל סוד היא לא שלא ידוע אלא שהיא לא שייך למערכת של עולם זהה, וכך אפילו אם נתגלה וזה עד בגדר סוד, וכך בזאת בודוקה היא נקראות סוד העיבור.

פירוש הדבר עיבור היה שיש מציאות אחת שנושא מציאות אחר, וכל העיבור היה בעיקר לגלות את הטעון, וצ"ע אם כן מהו הנושא ומהו הנושא כאן.

איתא בגמ' (חולין ס) רבוי שמעון בן פי רמי כתיב וייש א-להים את שני המאורות הנדרלים וכתיב את המאור הנדרל ואת המאור הקטן אמרה ירח לפני הקב"ה רבש"ע אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד אמר לה לבי ומעמי את עצמן אמרה לפני רבש"ע הויאל ואמרתי לפניך דבר הגון אמעיט את עצמי אמר לה לבי ומשול' ביום ובלילה אמרה לי מא רבותיה דשרגא בטיחה ראי אני אמר לה זיל לימנו לך ישראל ימים ושנים אמרה לי יומא נמי אי אפשר דלא מנו ביה תקופות רכטיב והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים זיל ליקרו צדיקי בשמייך יעקב הקטן שמואל הקטן דוד הקטן חוויה דלא קא מיתבא דעתה אמר הקב"ה הביאו כפירה עלי שמיעתה את הירח והיינו דאמר ר"ש בן לקיש מה נשתנה שעיר של ראש חדש שנאמר בו יה' אמר הקב"ה שעיר זה יאה כפירה על שמיעתה את הירח, ע"ב.

הנה ביום כ"ח אולול הוא היה יום ד' של ששת ימי בראשית, ובו ביום היה קטרוג ומיעוט הלבנה, והוא עניין אחד עם גניות אור הראשון. וזה היה ברודוקא או שביום ד' התחיל נילוי ההננה השicity לתחתונים, שעד يوم נ' היה נילוי של המערכת העליונה של ההננה שהוא רק בהבנה לנילוי ההננה השיך לתחתונים, ובגלו שהוא השורש לכל המערכת שה' הוריד מדריגתה עד הדרגה שהם קיימים בה עכשו וימשיכו כך עד ביאת משיח, והוא ההננה ששיך בה התגברות של רע, וכל זה נברא לננות מלכותו ית' בכל מקום ומקום, ובגלו שרצוים לננות מלכותו בכל מקום ומקום, לבן צריכים הסתרת האור העליון, ולבן או בננות האור הראשון גם או נעשה מיעוט הירח ליד המציגות של עלמות תחתונים, ומאו ואילך נילוי הירח תליי במעשה אדם².

צריכים לדעת שככל חסרון ומיעוט רק נחשב כך כלפי תיקון שהוא לעתיד, אבל כל משך זמן עולם הזה עד ביאת המשיח כל החסרונות הם לצורך וכונה בפרט, שرك על ידי זה שיש המיעוט נעשה מציגות העולמות על מדרגותם שהם עכשו, והוא שורש לכל ההננה של העולמות עכשו. וכל זה מגורת מהשנתו הנעלמה, וכולם תיקונים להוציא מחשבתו ית' אל הפועל, והוא שורש לכל עניין הבחירה, הסתר פנים ומיעוט נילויו³.

וזה סוד קטרוג הלבנה שכאשר ראתה שהיא צריכה לננות ולהמשיך אורה ופעולתה במערכת של הסתר פנים, הייתה לה פחד שמא יצא עצם מציאותה לצד השני, לצד הרע, שהרי ראתה כבר שככל העולם נברא בצורה של فهو ובהו, ועל זה שאלה איך אפשר לשני מלבים שיישתמשו בכתר אחד, דהיינו הנילוי שהוא אור החמה, והלבנה שהיא קבלת האור וניליה למטה אור החמה, איך יתכן שהם ימדו נפרדים, שהרי ככל מציאות של הסתר פנים מסתיר את המגלה, אבל בזמן שהוא הגנו משמש (נ' ימים הראשונים) כל הצד המקביל, שהוא שורש הרע היה שיך לטוב, ולא היה שום נילוי אחר, לבן או אין שום מקום לבקשה ופחד של הצר הדין, לבן שתקה שהרי אין בן שני מלבים אלא מלך אחד והוא בטלת אליו⁴.

בקשתה הייתה ששורש השפעתה תהיה יותר למעלה וע"ז יגן על כל אורותיה שהיא שלוחת למטה יהיו שמורים מגע זר, שתמיד יהיה נמשך לה אור ממוקם יותר עליון שתהא למגן בעדה שמור מגע זר, אבל לשמש אין שום נילוי לעולם התחתון, ולבן אין שם צורך הנגה אלא רק לירח, אבל בנג"ל באשר הכל תיקון משתמשים בכתר אחד, ואין שום פירוד בניהם⁵.

התשובה הייתה למטע את עצמן שתמצע ותצמצם ותרד גם את למטה, ולא רק האורות שלה, ובזה יהיה בטוחים גילוי שלא יהפכו לצד אחר, שאם את למטה את תשמרי עליהם, וזה מה שאמרו כל מקום שנלו שכינה נילה עליהם, ובגלו שהוא ייחד איתם שיך אצלם, עלייה וירידה, וזה המהלך של הלבנה שתמיד בעליה או ירידה כפי המעשים של תחתונים, והתשובה למשל ביום ובלילה שלעולם תשאר שרשך בדרכך שנקרוא יום (עולם שאין בו הסתר פנים בכלל), ועכ"ז יהיה לך השפעה בלילה גם. ולבן אין עיקר מציאות בגולות שהוא עיקר לעולם בפועל, ושם הוא עיקר מקומך רק שאתה מוכחה לרדת למטה גם בן כדי ליתן קיום והעמדת בכל המציגות, ועל זה היא טעננה אם בן מה תועלת יש מני אם היא תליה במעשה התחתונים, ועל זה ענה לך לך לרדת למטה שככל שברא ימננו בך ימים ושנים, שמספר הימים בכל חודש הוא לפי מולד הלבנה, ועל פי חשבון החדשים נעשה השנה, ובכל ההננה היא מתחלפת לפי הימים, לפי ימי החודש, ולפי חדש השנה, שהרי זמן מילוי

הלבנה היא ומן של השפעה, ובזמן המיעוט זה לא, וכן יש חדשים שהם של השפעה ויש הפוך, ז"א שכל ההשפעות נקבעות על פיה, ואילולא מיעוטה הייתה תמיד במילויו והיתה שלימה לעולם ולא היה מציאות של חדשים ומודדים, ורק על ידי מיעוטה נעשה ממשת בכל המערכות כולם. וזה הייתה כוונתו ית', וזה משול בזום ובבלייה, וזה מה שצדיקים יקרו בשמה שצדיקים שבשבילים נברא העולם, הם המפתח לכל העולמות כולם. וזה השכנתה בתוכם ולא בתוכו אלא בתוכם, בתוכן הצדיקים, וזה התאחדות של הצדיקים עם השכינה, וזה בדוקא על ידי המיעוט הירח, וכך בא העניין של תחיית המתים, שהרי אם השכינה היא בכלל דבר או ח"ו שילך לריך אלא חייב להוחר ולהיות⁶.

אם כן מובן החיוב בפירה על מיעוט הירח, שבזה יש אפשרות של ס"א למנוע את אור קדושת השכינה לחתנות, ולבן צריכים להעביר אותה, וזה הביאו עלי כפירה שהשכינה מתאחדת עם כל ישראל.⁷

שדווקא על ידי מיעוט הירח אפשר לה לרדת למטה ולהשתתף בכל התהותנים לחבר הכל בה כדי להעלותם לבסוף על ידה למעלה למטה, שהרי השורש של הירח היא למטה מכולם, שהיא שורש כל הבריאה כולה.⁸

עולם הזה הוא בכללו מסודר תחת השימוש, ולבן נקרא השימוש מלך עולם הטבע, והוא הכתוב (קהלת א) מה יתרון לאדם בכלל עמו שיעmol תחת השימוש⁹. שהנagna השימוש היא הגינוי של מהוה הכל, ואי אפשר להסתכל בשימוש, וכל האפשרות שלנו לתפוס היותו של השימוש היא דרך הלבנה, והגנים טענים שאין לנו שום קשר למהוה הכל דרך הלבנה, ז"א דרך מעשים שלנו, רק הוא קיים ואין קשר בינינו, ולבן הם מונחים לחמה, שאין לבנה ממשימות אצלם, אבל העבודה שלנו היא לקשר את מהוה הכל עם החיים שלנו והיא דרך גילוי מלכותו ית' דרך הלבנה.¹⁰

סדר הטבע של הלבנה היא ירידה והתקינות עד שמניע אל ביטול גמור, ואז היא מתחדשת שוב ויכולת לנDSL ולגדול, עד שתהייה כמו שהיה בששת ימי בראשית. הלבנה במהלך מיוחד זה באה לעולם כדי לגנות שיש סדר שאין הולך כמו שהיא מוקדם אלא במהלך על-טבעי, כדוגמת הלבנה שהיא מתקנת עוד ועוד עד שלא רואים ממנה כלום ואז שוב מתחדשת, עד שישנם כדי שנות שביהם היא לא נמצאת בכלל ועל דרך זה היא ההנagna שלנו. שני המאורות הם גם שני מושגים יוצרים שני סדרי זמן, והם לא מתאים אחד לשני. שני המאורות הם מוגדים אם לא שמעברים את השנה להשותאותם. העומק של עبور השנה הוא, שצרכים לצרף את שתי הנגנות אלה, ההנagna של השימוש שהיא מסמלת הנagna של דרך הטבע – מה שהוא תחת השימוש, אשר על זה נאמר ואין בכלל חדש תחת השימוש (קהלת א/ט), והנagna השנייה שהיא של הלבנה וזה הנagna של נס, שהיא תחת הלבנה ובכל כולה חידוש.

את הסתירה של הפרש הומנים אפשר לישב ולסדר על ידי הוספה זמן, כלומר על ידי עبور השנה. אבל בעצם קיימת עוד סתירה של מוחות, שיש שתי מציאות שנוגדות אחת את השניה, ואנחנו עם ישראל חיים תחת שתי מציאות אלו יחד. אנחנו תחת השימוש, אבל מונחים לבנה. כה הבחירה נמצא תחת הנagna הלבנה, המסמלת כל דבר חדש, שלא היה צפוי מראש, והוא עצם הבחירה לא להמשיך אלא לבחור איך לנחות. ב"נ"ל אנחנו נמצאים בעולם זהה תחת הנagna השימוש, אבל המציאותות של נס מתעbara פה. העולם הבא נוצרה מתוך

העולם הזה, ולבן הוא נקרא הבא, ולא העולם והוא שכך לכארה היה יותר מהתאים, שכן ההפק של הוות הוא הוה, אלא קוראים אותו הבא שהוא נוצר מתוך העולם הזה.

בתוב (כתובות דף קיא) השבעתי אתכם בנות ירושלים בצדאות או באילות השדה אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתתפוץ] וכי בדורבי יוסף ברבי חנינא דאמר ג' שבועות הללו למה, אחת שלא יעלו ישראל בחומה [רש"י, יהד ביד חזקה] ואחת שהשביע הקדוש ברוך הוא את ישראל שלא ימדו באומות העולם ואחת שהשביע הקדוש ברוך הוא את העובדי כוכבים שלא ישתעבו בהן בישראל יותר מראוי. שלושת שבועות אלה הם המאפשרים לנו קיום במנורת של עולם הזה, ממש"כ [ירמיה ב/כב] בבליה יובאו ושם יהיו עד יום פקדי אתם נאם ה' והעליתים והשיבותים אל המקום הזה. ורב יהודה אם תעירו ואם תעוררו כתיב [הדברים מכפילים את עצם, יש שבועה על העירו ועל תעוררו – שיש עוד שלוש שבועות] ורב יוסף מיבעי ליה לדורבי לוי דאמר שש שבועות הללו למה תלתא הני דאמרן איןך שלא יגלו את הארץ [פרש רשי], נבאים שביניהם. כלומר, אלה שבידיהם לננות את הארץ, ושלא ירחקו את הארץ [רש"י – בעונם]. לא שלא ירחקו גרשינן לשון דוחק שלא ירכבו בתהנונים על בך יותר מראוי. וא"ל קין שלא בזמנו شيئا בכל זאת, ושלא יגלו הסוד לעובדי כוכבים [רש"י – אמריו לה סוד העבור ואמרי לה סוד טעמי התורה]. ה' השבע את כל ישראל, שבועה שבאה הנאולה תלואה, והיא, שלא לננות את סוד העיבור. ויש להבין איך ולמה על ידי הגילוי של העיבור יתעכט הארץ. כתוב שם בגמרא עוד בצדאות או באילות השדה, אמר רבינו אלעזר אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל אם אתם מקיימים את השבועה מوطב ואם לאו אני מתיר את בשרכם בצדאות ובאיilot השדה.

בהרבה מקומות אנו מוצאים שהנאולה נקרה לידה, והמצב שאנחנו נמצאים בו עתה קרי ח ملي לידה. דהיינו כל סדר הדברים הם בבחינת עיבור. ונמצא לפיה וזה שאותה לידה שעתידה להיות במדהה בימינו, היא יוצאת דוחק מתוך כלל ישראל שם בננות, והננות היא הצער לידה. כלומר, שאנחנו עתה יוצרים את הנאולה והיא תבוא ממש מתוכנו. בדרך שלידת כלל ישראל היתה מתוך ננות מצרים, כך אנחנו מחייבים בכל רגע להן גalive אתכם אחרית בראשית' (קדושת בתה), שיווציא הקב"ה מהור מטמא, גוי מקרוב גוי. גם לעניין עיבור השנה יש סדר מציאות, והוא צריך להתחפה בעבור, לבן אי אפשר להוציא את העיבור החוצה, שכן עצם ההוצאה הוצאה ממנה האפשרות להיות חדש. עיבור צריך להיות טמן במו עבור, ואו יש לו את הכה התחרשות".

בתוב (שמות ב/יד) ויאמר מי שמק לאייש שר וישפט علينا, הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר, כותב על זה רשי, ויירא משה – כפשותו. ומדרשו דאג לו על שראה בישראל רשעים דלטוריין [מגלי סוד] אמר מעתה שמא אינם ראויין להגאל. מבואר שבבעור שיש בישראל מלשינים אינם לגאליה, ויש להבין מרוע חטא וה דוחק מונע אפשרות להגאל? ¹¹ אלא המyi שיש בו מדה של מגלה סוד אינו ראוי לגאליה, שהנאולה נמשכת ממדרינה פנימית עליונה שאינה בנלי, וממי שמגלה דברים הוא הפק, ומתנגד למדה הזאת, והוא רק שיך למדרינה הנלי והחיצונה. וזה עצם אצל גוים (חולין קלגן) סתם גוי מפעי פעי. אבל השבוד רק שיך לישראל המגלה סוד, שהישראל שיך בעצם לפנים, ומגלה את זה בחוץ, הוא מוריד את עצמו, אבל גוי רק שיך לחיצונות, לבן

¹¹ כתוב באדרא שהמגלה סוד טמן הוא מהערב רב

הוא לא שיך לשעבוד בגלוּל דיבורו. אם מגלים העיבור, זה גורם שגਮ העיבור יהיה נכלל במבנה של עולם זהה – תחת המשמש. וכן מי שמנгла סוד של טעמי התורה, ומוציאו אותן החוצה – זו'א חוץ לבית המדרש, הוא מצרף את עצמו לשופכי דם של ישראל.

העיבור נמסר מאיש לאיש, החל מאדם הראשון, דרך האבות עד יוסף, והוא עבר השנה במצרים. כשהמתו יוסף ואחיו, נפסקו העיבורים מישראל בשלהי תוך גלות מצרים, ופירוש הדבר שהכל נמסר להסתור, וכל כל ישראל למצב של עיבור ולא היה בגלוי בעולם, וכשם שתתמעטו העיבורים מישראל בשעבוד מצרים, כך עתידים להתמעט בסוף גלות הר比יעית עד שיבא מלך המשיח, ולא יבינו הסוד הזה בגלול שהוא נעלם. וכשם שתתגלה ה' על משה ועל אהרן במצרים, כדי להוציא את בני ישראל מהגלות ולהחדש העיבורים, כך עתיד הקב"ה להגלוּת עליינו בסוף גלות הר比יעית. על פי אלו הדברים נביין סודו של פסוק (שמות יב/א – ב): ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר החדש הזה לכם. כלומר הגילוי שבו ה' נתגלה לנוּל אותנו מצרים היה בדיבור של החדש הזה לכם הרומו על מצות קידוש החודש ועיבור השנה, ובזה נילה ה' את סוד העיבור ומסר את הסוד הזה לבבב' ישראל. עומק ההפרש של י"א² يوم בין שנת חמה לשנת קלה היא בגלול שבבריאת העולם בזורה של תהו ובתו י"א חלקים נשארו בתהו, ואנחנו צריכים לתקנים כל ימות ה' אלף שניין, והעיבור שלהם היה תיקון שלהם, והחרותם לאור גמור, ולא לתהו, וזה הבונה היה לסנהדרין כאשר עברו את השנה¹².

ניסן הוא ר'ה לחדשים, אם בן חדש הארון היא אדר, ובסוף גוף האדם הוא מקום העיבור, שם אפשר לשאת עוד צורת אדם, ולהוביל דור חדש, וזה סוף מעשה האדם, ולבן בדוקא בסוף השנה¹³, וכל זה בנוּל להתאים הגילוי השרשי עם הגילוי לפועל, וזה מהייב שיהיא קשר ביניהם שיהיא מקבל מצטרף למציאות של נתן. חדש העיבור אין לו מיל, אלא הוא כלל כל המזלות, ומעליהם, וכך במלחמה עמלק משה אמר ליהושע לבחור אנשים שנולדו בחודש העיבור כי עמלק הוא בסוד הנחש דטומאה, וחודש העיבור שיך לנחש שבקדושה, שהוא שורש כל הנילומים, שהוא שיך לעולם הבא, ולמעלה מעל מרובת עולם הוה¹⁴, והנחש כאן הוא הלוייתן ולבן מול אדר היה מול דגים כנגד הב' תנינים הגדוליים¹⁵.

משנכנם אדר מרבי בשמן

כתוב (תענית דף כט) אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שליט משמיה דרב כשם שמשנכנם אב ממעטין בשמחה כך משנכנם אדר מרבי בשמן, אמר רב פפא הילכך בר ישראל דאית ליה דין באחד נבריא לישתמייט מיניה באב דרייע מזליה ולימצוי נפשיה באדר דביריא מזליה, ע"ב. וכך העניין קשה מאד שהרי בחודש של פסח סוכות ושבועות אין עניין להרבות בשמחה בכל החודש, ועוד מלשון הנמרה מרבי בשמן, משמע שהשמחה כבר קיימת, ובחודש אדר רק צריכים להרבות, ורק עיון איזה חיוב שמחה יש שהוא תמיד, ולמה יש חיוב להרבות שמחה דוקא באדר. ועוד הרי כתוב אל תשמה ישראל אל גיל, שאין לשמח כאשר נמצאים בגלות¹⁶?

² זהו אותו דבר של י"א סמני קטורת, וצ"ע בזה

הרגש של שמחה הוא הרגש משונה, ולא ברור. אם נבדוק בסביבה שלנו מה משמה שמחה אמיתית, הרי נמצא לדוגמא שמחת נישואין או הולדת תולדות, והצד השווה שביניהם, מודע הם נורמים לשמחה, מובן על פי מה שכחוב בעירובין (דף ג:) שיש טפח שוחק וטפח עצב. טפח עצב הוא מוגבל תוך גבולותיו, ונשאר שם ולא חורג מתחכו¹⁷. טפח צוחק גדול יותר בעוד שתות או עוד חמישית, ולמה זה לא נקרא מדה יותר גדולה, כמו טפח ושთות או טפח מוגדל, אלא טפח צוחק? אלא נתגלה כאן שזהו בעצם אותה מידת, אלא שהיא מתרחבת כשהוא שמח. כל דבר שמח מתרחב יותר, שכן שמחה היא הרחבה מציאות מעבר לגבולות של כל מציאות ומציאות. חתן וכלה מרחיבים מציאותם, וכן הולדת תולדות היא הרחבה המציגות. וכן כאשר האדם בשמחתו או דעתו רחבה יותר, ובן מילא החכמה ובינה שמוספעת בו הם יותר, והוא יכול להבין יותר מדריגות ולהשנת מדריגות נעלמות יותר¹⁸.

איתא בגמ' (ברכות לא) אמר רבי יוחנן מישום רבי שמעון בן יהואי אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה שנאמר או ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה אימתי בזמנ שיאמרו בנים הנדייל ה' לעשות עם אלה, ע"ב. וכן אין 'או' אלא שמחה (ש"ר בג'ד). כל מציאות של שמחה וכו' היא מעין מה שיהיה לעתיד לבא וכן איתא בחז"ל¹⁹ עתיד הקדוש ברוך הוא לשמח עליו ולשונו בבריותיו, שנאמר (תהלים קד' לא) ישמה ה' במעשהיו, ואוי היה שחוק בעולם, מה שאין עכשו, דכתיב (שם קבו ב) או ימלא שחוק פינו וגנו. שהרי שמחה היא בא רק בסיום הדבר שעליו עובדים²⁰.

אדם שיעוד האמת, ומבין המציגות באמת, אויע בעשיית כל מצוה הוא צריך לשמו שמחה נדולה מאד, ובtów בהלבות ללב להרמב"ם (ח'יד) השמחה שישראל אדם בעשיית המצוות ובאהבת הא-ל שציווה בהם, עבודה נדולה היא; וכל המונע עצמו משמחה זו, ראוי להיפרע ממנו, שנאמר 'תחת אשר לא עבדת את ה' א-לוהיך, בשמחה ובטוב לבב'. אם לא תופסים עניין הרחבה המציגות על ידי עשיית המצוות, זהו בכלל שלא תופסים את המציגות נכוון. כשהאדם עושה מצווה, הוא יוצא מתחום הגבולות שלו בעולם הזה, ומתקבל מציאות נבואה יותר, ובאמת מקבל חי עולם הבא. שהרי משעה שעולה על רעיון האדם לעשות מצווה, מיד נעשה רישומו למעלה בשורש עליון של מצווה, עד היבן שנשפת האדם מגעת, והאדם ממשיק משם על עצמו אויר קדושה המקיף אותו פירוש מה שהאור מקיף, היינו שככל אור שהוא מקיף דבר אינו מוגבל, וכן בכל מצווה שאדם עושה מתגלה כה קדושה שמעלה הכל אל הנצחות לмерכת שאין בה גבולות²¹, וזה מה דאיתא (יומא לט). כל המקדש עצמו מלמטה מקדשין אותו מלמעלה, והוא שאמיר הכתוב (דברים ד'/ד) ואתם הדבקים בה' א-להיכם, גם בעודכם, חיים כלכם היום, שהחיים האמתיים הם חyi עולם הבא, ובעשהית המצווה מתקיים בו הבא ליתהר מסיעין אותו, שהוא מושך על עצמו אויר גן עדן, וזה מושך את רצונו לקיים עוד מצות, וכך בתוב (אבות ד'/ב) מצווה גוררת מצווה, ועוד כדי כך שכחוב שם האדם ישים לבו בעת עשיית מצווה ירניש בנפשו שהוא מסובב ומלובש בעת בקדושה²². וכן מובן איך אפשר שב下さいת המצווה, זוכה לשכר בגין עדן, שבשעת עשייתה אנחנו נמצאים שם ופועלים שם.

כתוב בברכות (דף ט:) אדם נדול הוא ושמח במצוות, זימנא חדא ספק נאולה לתפלה ולא פסיק חוכא מפומיה قولיה יומא, כל היום הוא היה בשמחה,ஆע"פ שככ קיים את ההלכה שאסור להפסיק בין נאולה לתפילה, ולא היה בזה מעשה לפנים משורת הדין, מכל מקום הוא מצא בזה סיבה לשמחה עד כדי כך שהשמחה יצאת לפני חוץ. למה? סוד סמיכת

נאולה לתפילה הוא, שהתפילה היא דביבות האדם בשורשו – ה' ית', ואין הדביבות הוא שיבת כאשר האדם תחת רשות אחרים, אלא רק כאשר נגאל מהם. ובאשר מכיריהם בנאולה או ישנו חיוב לעמוד מיד בתפילה, להטפות ולהבין שכל הנאולה וכל היותה היא רק במקרה להיות תלוי בו ית²³. כל מי שטמך נאולה לתפילה, מציאותו באמת מתרחבת יותר.

להבין עצם המציאותות של השלים היה בשמה ולבן בעונש על חטא ע"ד כתוב (בראשית ג/טו-ז) אל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך וחרנך בעצב תלדי בנים וכו' ולאדם אמר וכו' אורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך, וזה כל מציאות של אי-נאולה²⁴.

תנא (מגילה יג) כיון שנפל פור בירח שמת משה רבן שמה והוא לא ידע שבוי באדר מת משה רבינו עליו השלום ובז' באדר נולד משה רבינו עליו השלום. פירוש הדבר היא שמשה הוא שורש הדעת בישראל, ז"א שורש הדביבות של נשמה במקורה, והרוח הקודש, ולייתרו היא התגלות הדעת בעולם, ומיתהו היא העלמתו. כל חרש יש לה מציאות בשלעצמה, ניסן הוא ראשית התגלות כמו שרואים בעונת השנה, וכן הוא בכלל ישראל, ואדר הוא האחרון, הוא המקשר כל הפרטים לראשית, לניסן, והוא בה הדעת לחבר דברים שנראים הפעבים. ז"א על ידי תפיסה יותר عمוקה יש מקום לכל הפרטים כולם, וזה העומק שהמן לא יכול להטפות, שמהלך של כלל ישראל אין קו שנגמר בסוף השנה אלא הוא דבר שלם דוגמת עיגול שמתהבר סופו אל תחילתו. וכן משם שהוא צורת כלל ישראל מטה באותו יום שנולד להראות שאין אצלו מיתה וגמר אלא בדוקא המשך והשלמה²⁵. וזה בטעם שביק חיים לכל חי, ז"א שהמת מניה חיתו לאחרים, והוא נמצא אצלם בהעלם²⁶.

הנ"ל הוא הטעם של ריבוי השמה באדר שהוא מיד שנכנס אדר שהדין היא שיד להודש, שבחודש הזה היא שיד להתגלות הדעת, וכיישרו להפכו. שככל קדושת הזמנים הוא באיזה ומן נקבע אותו אור וקדושה שהAIR בו פעם ונשאר הרשימו בהעלם קבוע. שבחודש היה העלמה וממנו צמח תכליות הנילוי, והצמיחה נתגלה בניסן. והשמה היא בnl הדביבות בו ית²⁷, שכאן נתגלה דביבות מעלה הכל, שאין אחרת, והכל נבלל.

עוד נקודה יש להבין בעניין של ישר וצדיק היא שכותב בפסוק (דברים יב/ח) לא תעשה ככל אשר אנחנו עושים מה היום איש ככל הישר בעניין, וכותב על זה ברשי" – לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים גני – מוסף למללה על כי אתם עוברים את הירדן וגנו' כשהתעברו את הירדן מיד מותרים אתם להקריב בבמה כל י"ד שנה של כיבוש וחילוק ובבמה לא תקריבו כל מה שתתמס מקربים מה היום במשכן שהוא עמוק ונמשך והוא כשר להקריב בו חטאות ואשמות נדרים ונדרבות אבל בבמה אין קרב אלא הנידר והnidrv, והוא איש כל הישר בעניין נדרים ונדרבות שתתמס מהנדיבות על ידי שישר בעיניכם להביאם ולא ע"י חובה אותם תקריבו בבמה, ע"ב. ז"א שככל מה שניתן בנדיבות הוא ביושר לב, שהוא אופן טبعי, אבל דבר שניתן מתחמת חובה אינו באופן טبعי, ולבן אין נקרא יושר לב, שהנתינה לא נובעת ממנו, אלא וזה דבר שלל עליו מבחוץ. הבדיקה של ישרי לב היא, שככל החמש שיווציא לפועל הוא בא ישר מתוך הלב. נמצא אם כן שצדיק הוא מחויב, והוא זוכה לאורה, שבזה שהוא מטה את הדברים נגד רצונו, הוא עושה מה שהצדיק מה חייב לעשות, אבל הוא לא זוכה לשמה כל כך, שהוא כובש את רצונו, אבל ישר עושה מה שיוציא מלבו, בדרגתו אין הוא צריך לחייב את עצמו לעשות דבר נגד רצונו, אלא רצונו הפק להיות ישר.

בתוכה בוגר (שבת דף פ). ויתיצבו תחתית ההר אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר בגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מوطב ואם לאו שם תהא קבורתכם. אמר רב אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא. מודעא זו גדול כוחה, עד כדי כך שכל ישראל טעו כשללו מאין ישראל שהם אינם מחויבים עוד בקיום התורה, ויחזקאל אמר להם בשם ה' ית' (יחזקאל כ/לב-לע) והעליה על רוחכם היו לא תהיה אשר אתם אמרים נהייה בנים במשפט הארץ לשרת עז ואבן חי אני נאם א-דני יהוה אם לא ביד חזקה ובזרוע נטויה ובחמה שפוכה אמלוך عليיכם. זא שאין לבב ישראל אפשרות לצאת מהחוב של הר שני, ע"פ שאין המשך של השראת השכינה בגולות. ואיתא בהמשך הנמורה שם אמר רבא אף על פי בגין הדור קבלוה בימי אהשוש דכתיב קימו וקבלו היהודים קיימו מה שקיבלו כבר, ז"א שבמעשה פורים, כל ישראל עברו מהליהות צדיקים שעושים מהמת חיוב להיות ישרי לב. למדנו מזה שחדרש אדר הפך את כלל ישראל על ידי הדור קבלוה בימי אחשורי, לשירי לב, ומעתה מה שתוב משננים אדר מרבעין בשמחה, אין בו שום חלכה למעשה, אלא והוא מציאות, שאו נעשנו ישרי לב.²⁸

ולבן אדר מיוחד לזמן שבה מתגלה הטוב שמנגנים לבב שמתגלה בגולוי על אבריו מבחוין, ולבן דוקא בא' באדר ממשמעים על השקלים, שהשקלים היא קדושת עניינים גופניים שהקלים הם לצורך קרבנות.²⁹

החדש אשר נהפך ופרש שקלים

איתא בירושלים (מגילה א/א) תניא בשם רבינו נתן כל החדשبشر לкриיאת המגילה, מה טעה וחדרש אשר נהפך להם מינון לשמחה וגנו, וכך נפסק להלכה, וכתוב בט"ז שאף צרכיהם לברך על הקראה במשך כל החודש. למדנו אם כן שיש חייב קראת מגילה של פורים, מה שכתוב (אסתר ט/כח) והימים האלה נזכרים ונעשה בכל דור ודור משפחה משפחה מדינה ומדינה ועיר ועיר וימי הפסדים אלה לא עברו מתחם היהודים זכרם לא יסוף מזורם, ויש דין נוסף לקריאת מגילה בחדרש אדר, לבן מי שאין לו דין של קראיה בפורים, יש לו הדין של חדש אדר.

בוגר (ביצה דף טו) בתוכו, ואמר רבינו יוחנן משום רבבי אליעזר ברבי שמעון הרוצה שתקיימו נכסיו יטע בהן אדר שנאמר אדר במרום ה' (מפרש רשי), יטע בהן אדר – אילן החשוב הוא, יש לו שם למרחוק ואומרים פלוני יש לו אדר בשדהו, ומתוך לכך היא נקראת על שמו, ואם הוולד למדינה הים, ובא אחר והחזיק בה יש לו עדים הרבה הרבה הייתה שלה, ואילו מכורה היה הקול יוצא להיות נקראת על שמו של שני). אדר מהוויך לאדם את נכסיו, ולומדים זאת ממה שכתוב אדר במרום ה'.³⁰

אנחנו בדרך כלל מפרשים את המושג אדר – כה מופלג, אבל מהගمرا מוכח שלא זה פשוט המילה אדר, דאיתא בוגר שבת (דף פח) אמר רבבי יהושע בן לוי בשעה שעלה משה למרום מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם מה לילד אשא ביןין, אמר להן לקבל תורה בא אמרו לפניו חמודה גנואה שנזונה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם אתה מבקש ליתנה לבשר ודם, מה אנוש כי תוכרנו ובן אדם כי תפקדנו, ה' אדנינו מה אדר שמק בכל הארץ אשר תננה הודי על השמים (תהלים ח/ב), אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה החזיר להן תשובה, ומה החזיר תשובה מיד הודיע לו

להקדוש ברוך הוא שנאמר ה' אדונינו מה אדר שמק וגוי ואילו תננה הורך על השםיא לא כתיב (תהלים ח/י) ע"ב.

כתב בישועה (ילדי) והלבנון באדר יפול, ומכאן ידע ריב"ז (גיטין גו.) שהבית המקדש יחרב רק על ידי מלך, וטעם הדבר³¹ שהבית המקדש נקרא לבנון על שם שהוא נבדל משאר העולם, וכן המלך הוא נבדל משאר העם, ולכון המלכים נמשחים בשם המשחה. אם כן רואים שהלשון אדר שיך למלך בזה שהוא נבדל מהעם, וננסה להבין. הבה של אדר אין רק כה אלא זה בכ של התגברות על הצד השני³², ובכן כאשר כתוב אדר במרום ה' ז"א שכחו ית' נתגלה במתגבר על הכל במרום, ועל זה טענו מלאכי השרת איך אפשר להוריד כבוד ית' למטה, הרי ה' אדונינו מה אדר שמק בכל הארץ אשר תננה הורך על השםיא, ז"א שלא יתגלה כה האדר שלו ית' בעולם הזה, ועל זה טען משה רבינו שיש חלק מכבודו ית' שرك נתגלה מכאן, ובכן אמרו מה אדר שמק בכל הארץ, שבארץ עצמו רואים שאין בכח מתגבר חוץ ממנו ית'. בוגל הנ"ל הבגד שהוא של מלכות היא האדרת, שהוא מגלה גאותו ונגונו, ושליטהו על الآחרים³³. יותר נוגע לנו הבה של אדר היא הכה של כבישת היצור, שהוא הכה של יוסף³⁴.

מאות במנחות (דף גג). פתח ואמר אמרת לך אדני אתה טובתי כל עלייך, אמרה נססת ישראל לפניו הקדוש ברוך הוא רboneו של עולם החוק לי טובה שהודעתיך בעולם, אמר לה טובתי כל עלייך, אני מהויק טובה אלא לאברהם יצחק ויעקב שהודיעוני תחלה בעולם שנאמר לקדושים אשר בארץ המה ואדרי כל חפצי בהם, כיון דשמעיה דקאמר אדר פתח ואמר יבא אדר ויפרע לאדרים מادرים, יבא אדר וזה הקדוש ברוך הוא דכתיב אדר במרום ה' ויפרע לאדרים אלו ישראל שנאמר ואדרי כל חפצי בהם מادرים אלו המצריים דכתיב צללו בעופרת במים אדרים אלו מים שנא' מקולות מים רבים אדרים משבריים.

ז"א שכל אלה הם מתגברים על الآחרים, ה' ית' כמובן, וככל ישראל שם המגליים של כבodo ית' בעולם, ומצרים הם הכה הירושי של צד הרע, ומתגברים על כל הבחות אחרות, ומם מובן שכל מה שנכנים למים נתבטל ואין לו מציאות עוד.

לפי הנ"ל מובן שני שמי שרווחו שיתקיים נכסיו, שאחר לא ישנות בהם שיטע בהם אדר, ז"א שהוא ישיך אותם למדה שבו מתגברים על الآחרים דרך העליונות כמו שיש למלך, וזה בדמיון לאדר במרום ה' שהוא מעל הכל.

כל החדש מקבילים לכחות באדם, ואדר מקביל לשוחק³⁵. השוחק שהוא חסרון היא רק כאשר זה בדברי הבא וריק אבל השוחק מצד עצמו מורה על השלימות, שהרי השוחק היא תמידי אצל שמחות אמיתיות, וכן או ימלא שוחק פינו. אבל צרכיהם להבין עומק זה העניין של החודש אשר נהפק, והוא בוגל בפרק משנכנם אדר, שיש תפיסה של שלימות שנורם שמחה ושוחק, ויש עוד תפיסה והוא שאפירלו אם אנחנו לא בשלימות עכשו ברור הדבר שזה יגיע לידי שלימות, וכל רע חלק של גילי הסוף, וזה נתגלה בדוקא בחודש אדר שאפירלו בשיא השפל, יש כאן עתיד של תיקון. כאן אינם אנו לשוחק שבادر בדוקא, שהשוחק והשמחה של ניסן היא שלימות, אבל זה רק השלימות שאנחנו תופסים כאן,

³¹ ע' גרא על תהילים לגבי הפסוקים של אדר

³² ע' ספר יצירה

התפיסה של שלימות דלעתיד שאי אפשר אחרת, ותמיד ימצא תיקון זה רק באדר. כאן המלכות שתתגלה באדר, שתמיד הכל לכוון הנכון.

איתא בוגרמא (מנילה דף יג:) גלווי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקל שקלים על ישראל לפיכך הקרים שקליהם לשקליו והיינו דתנן באחד באדר ממשמען על השקלים. ו"א שניתנת השקלים וממילא לנו קריית פרשת השקלים שלנו באח להפקיע אותנו מהאסון שהיה צריך לקרות על ידי שקלים של המן, שעל ידיהם המן היה צריך לקנות את עם ישראל לעשות כטוב בעיניו ח"י, ועל ידי השקלים נהפק מה שומם לעשות על ראשון, אם בן צ"ע מהו בח ההפוך שיש במחצית השקל, עד שבכל חדש אדר נהפק על ידו. שקליו של המן היו שקלים שעל ידיהם נמכרנו אני ועמי להשמד להרוג ולאבד (אסתר ז/ד), וזה נחתם בטבעת המלך³⁶, ואין להшиб, ועל ידי השקלים שלנו, נתהפקה הגורלה.

פרשת שקלים היא הכתוב (שמות ל/יב) כי תsha את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נזק בפקד אתם, ו"א שיש איסור למנות את כל ישראל, ואם מונם או יש בהם נזק, וצ"ע עומק העניין.

העולם נברא בצורה חסירה, דהיינו שה' הוציא את העולם באופן שאפשר לעשות הדרגות, והעלמת היהוד, שכל עולם יורת תחתון הוא מתעבה יותר עד כדי שבסוף הכל יוצאה היצר הרע, ויש לו כל האברים שיש לצד הקדושה, וכך הוא גורם קטרוג וחושך בכל מקום ומקום, וזה נתkan בצורה שהיצר הרע לא נטבלת אלא נקשרת תחת הקדושה ככלב הקשור בשלשה, שבסוף הכל, הכל יחוור לתיקון³⁷.

הקשר נעשה על ידי הדרגה שמעל השתי צדדים, וזה מחבר שתי הצדדים לנפות היהוד. וזה בעצם הקשר בין אור בלי תכליות לאור שיש בו תכליות³⁸. וזה מש"ב והוא מספר בני ישראל אשר לא יספר וכו', דהיינו שעיל ידי זה שמתנקים את עצםם הם בעליים בשרשם שהוא בלי תכליות ובלי מספר³⁹.

רח"ל אמר סופרים כלל ישראל ו"א שמתנקים אותם מהקשר לאין מספר ואין תכליות, וכך יש בזה קטרוג. שכל קטרוג מגיע מהגבול, והמצומים. הקשר לעניין בדרך הנכון היא לתת כופר נפשו לה, שהוא תיקון הצד הרע שבנפשו של האדם דבוק בכל החטאיהם וככל הקלקולים. המחזית השקל היא העובר באמצעות, שהוא מתקן הצד הרע ומקשרו לצד השני דרך האמצע⁴⁰.

הזכרנו שאדר הוא ומן של שליטה הרע, ושליטה התנינים, ובא' בניסן מביאים תרומה חדשה שהוא תיקון ושבירת התנינים, והוא אותו תיקון של אחוי בזונו, שהואקשר הזנב אם הראש האמתי, וכך סומכים גאולת אדר לשל ניסן. השקל עושה את החיבור. וכך שליטה המן התהיל באדר, ונכנסו בניסן שנבלה על עין חמישים שנה שהוא סוד שער חמישים שמשם הנפלאות המתגבר על המולות, ומעל הצדדים⁴¹.

בתוב במדרש (במדבר ר' ב/ג) אמר יהודה בר סימון בשם ר' יודנן ג' דברים שמע משה מן הקב"ה והרהי' לאחרורי: כיון שאמר לו וננתנו איש כופר נפשו אמר משה מי יוכל ליתן כופר נפשו, (איוב ב) עור بعد עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו ועדין אינו מגיע שנאמר (תהילים מט) אח לא פדה יפדה איש לא יתן לאלקים כפרו ויקר פריו נפשם, אמר לו הקב"ה אני מבקש לפוי כי אלא לפוי בבחן זה יתנו, א"ר מאיר נטול הקב"ה כמן מטבח של אש מתחת כסא הכבוד והראה לו למשה וזה יתנו כזה יתנו, ע"ב.

עומק העניין היא שמשה לא ראה דרך איך לחתך דבר שיתקן את הנפש ויהיה תמורה הנפש, אלא העניין היא שנפש ו שקל הם אותו מספר, ושורשם מאותו מקום, ולכן נפשו של אדם מתואה לכיסף, וכן בסוף זה נחשב בוגמי' עין הדעת טוב ורע⁴², אם כן נראה שעצם זה שמתגברים על התאות בסוף נחשב כתיקון במה⁴².

לහיבין, מטבע הוא כלפי מידת הערך שוויו של כל דבר ודבר בעולם. כל דבר בעולם יש לו ערך, ואם מכנים אותו לשוק, צרכיים לתרגם את הערך שלו לערך כללי. כל השוק פועל לפי המطبع. כי הבטיח לאברהם אבינו (בראשית פרק יב) ויאמר כי אל אברם לך לך מארץ וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר לך גן גודול ואברך ואנגללה שמק ויהה ברכה. ובבארא רשי', לך לך – אודיע טבעך בעולם, וברוחך (ב'ק דף צי) כתוב מطبع של אברהם אבינו זקן וזקינה מצד אחד ובתולה מצד אחר – בבראשית רבבה דריש ואנגללה שמק שיצא לו מוניטין בעולם. דברי רשי' ותוס' בעליים בקנה אחד, כי אין כי נדל את שמו של אברהם אבינו בעולם? על ידי שמטבע שלו עברו לסוחר. מה היהuron שיש בברכה הוו? והלא יש עוד הרבה דרכיהם להרוויח? ביאור ברכתו של הקב"ה לאברהם כך היה, ואנגלך שמק איננה הרווחת בסfat, אלא מערכת ערך אחרת. סולםدرجות שונה ממה שהיא נהוג עד אז בעולם. בשעה אמר לאברהם לך לך, הוא חידש בזה מהלך חדש בעולם, ובו התחלת להיות עוברת לסוחר מطبع חדשה בעולם, וזה עומק תוכנו של המطبع של אברהם אבינו, שמכאן ואילך יהיה מסלול של מערכת אחרת שמחייבת ערבים אחרים.

המוהר"ש א' מסביר שענין המطبع הוא, שהזקן והזקינה היו אברהם ושרה, והבחור ובתולה הם מה שאברהם ושרה נחפכו להיות אחרי הנם. הסברנו (פרק ד' בעניין תפילה) שבועה נתגלה לכך של אברהם אבינו שהוא משתייך לעולם מעל מערכת עולם הזה אם כן המובן של המطبع היא שמה שהוא נבדל, וכל השאר היא טפל לו, ואין לו שוי בשוק. וזה המطبع של אש שנמצא תחת הכסא הכבוד, שהוא המקום שם נמצא אוצר הנשמות.

לפי זה מובן מאי העניין שנותנים חצי שקל, וזה שיש מطبع שלימה, אבל זה חצי בידינו וחצי לא, והתפיסה האמיתית היא וזה שאנו חנו רק שיעיכים לחצי⁴³.

זה איפוא עמוקו של עניין: להקדים שקליהם לשקליו. להקדים את המערכת האחרת והשונה של השקלים. כשהאנחנו שמים את עצמנו במערכת זו, אנחנו לא נתפסים בכלל המערכת השנייה, והוא לא חלה علينا, אין לה תפיסה ושליטה בנו, כי אנו נמצאים בשוק אחר – במערכת אחרת של מטבעות, לבן הנקין והמכירה לא שייך לנו בכלל.

כתוב על חודש אדר (אסתר ט/ב) והחדש אשר נהפק להם מיגון לשמה ומאבל ליום טוב. איך נהפק? הוא נהפק על ידי כך שהכיוון של כל הדברים התהפק, ערכם של כל הדברים נהפק, לבן כל המטבעות הפוכים. אין דבר בעולם יותר אידיר מطبع של אש שנמצא מתחת הכסא הכבוד, ולבן מובן וזה שבתו ברבותינו שהגמי' של שקל היה 430, וחצי מזה, וזה שגמי' של חצי שקל היה 215 הגמי' של אדר.

זה שייך בפרט לחידש אדר יותר מכל דבר שהמן שמחה גדולה כאשר הפול נפל על אדר שהוא סוף החדשים מורה על ישראל יש להם סוף, ועצם הסוף גילה השמחה והקשר לחיים, והוא גילה קיום לישראל, ולכן וזה שייך בפרט לחודש⁴⁴, ולפי זה יש הבנה בהא דעתא כל מועדים בטלים לעתיד לבא ופורים לא يتבטל שכל המועדים הם למעלה מן הזמן, לבן

⁴² זה טונה בשתיים שعن הדעת וכו' 932, וזהב וכו' 934, אבל כתוב?

הומן נשתנה כפי קביעות המועדים אבל בפורים נעשה הנס בתוך הומן עצמו, שהחודש לא נתבטל אלא הctrף לנס ונהפך, והוא מעין מה שייהי לעתיד לבא או אהפך אל העמים שפה ברורה לקרוא וככלם בשם ח' ⁴⁵.

פרשת שקלים – יישנים מהמצות

בתוכם גמורה מגילה (דף יג:) אמר ריש לkish גלי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקלות שקלים על ישראל לפיכך הקדמים שקליהם לשקליהם והינו דתנן באחד באדר משמעין על השקלים, ע'ב. רואים מגמרה זו שהחדר מהמן לא היה מהמימה שלו להרוג ולאבד את כל היהודים וכו', אלא ממה שהוא שקל את שקלים שלו, והדרך להינצל מהמן היא רק ע"י ששלינו היו קודמים לשקליהם.

בתוכם גמורה אמר רבא ליבא דידי לישנא בישא כהמן אמר ליה תא ניכלינו
אמר ליה מסתפינא מלאחיו שלא ליעבד כי כדבעד בקמאי, אמר ליה ישנו מן המצאות, אמר ליה איתך בהו רבנן, אמר ליה עם אחד הוא, שמא תאמר קרהה אני עושה במלכותך מפוזרין הם בין העמים, שמא תאמר איתך הנאה מנייחו מפורד בפרידה זו שאיןה עשויה פירות, ושמא תאמר איך איכא מדינה מנייחו תלמוד לומר בכל מדינות מלכותך וכו' ולמלך אין זה שווה להניחם וכו' אם על המלך טוב יכתב לאבדם ועשרה אלףים ככר כסף וכו' ואמר רבא לא היה מי שידע לשון הרע בהמן הוא אמר (לאחרוושך) בא נבלה אותם, והוא ענה אני מפחד מלאקיyo שלא יעשה לי כמו שעשה לפנוי (מלכיהם שניסו לבנות את כלל ישראל), המן אמר לו יישנים הם מן המצאות והוא ענה לו יש להם רבנים, המן ענה, עם אחד הם, ואם תאמר שאין עשויה קרע במלכותך הם מפוזרים בין העמים, ואם תאמר שיש לך הנאה מהם הם מפורד בפרידה שלא עשויה פירות, ואם תאמר שיש להם מדינה קמנה שליהם, כתוב בכל מדינות מלכותך ולמלך אין שווה להניחם וכו' אם על המלך טוב יכתב לאבדם ועשרה אלףים ככר כסף וכו'.

בתוכם ⁴⁶חצי שקל לכל אחד מששים רבעה עלה מאת ככר שקל שלם לכל אחד עולה מאותים ככר, מכאן ואילך צא וחשוב בשקלים המן שהיו עשרה אלפיים ככר כסף שנתבונן تحت בשבייל כל אחד מששים רבעה ישראל הערך הנדרש שבתורה שהוא חמשים שקל בענין שכחוב בפרשיות ערביין, ובשותחוב חמשים שקל לכל אחד מששים רבעה חמשים פעים מאותים ככר הם מאה פעים מאה ומאה פעים מהם עשרה אלפיים ככר, או נאמר כי מפני שידע המן חטא שבטי ישראל במכירת יוסף בעשרות כסף שהם חמשת שקלים ועונש החטא הוא לא נפקד עליהם עדין ע"כ חשב מחשבה לקנות כל ישראל לחת בשבייל כל אחד מששים רבעה חמשת שקלים, כי חשב שיצליה בוה ויעלה בידו לנודל חטאם, וכענין שאמרו במדרש (בראשית לו) וישבו לאבל להם הקב"ה אתם מכרתם את אחיכם מתוך משה
חייבם שבניכם נמכרים בשושן מתוך נשאמר (אסטר ג) והמלך והמן ישבו לשותות:

(4) רבניו בחיה על בראשית פרק כד פסוק כב

ומויה יש לך להתבונן בדבר המן הרשע שאמר ושארת אלפיים ככר כסף אשקל ע"י עושי המלאכה, כי כוונתו הרעה להשמיד שונאי ישראל ולבטל בעשרה שלו העשרה שנתנו ע"י האש והគול. וזהו שרמו כאן בתפללה אני בדרך נחני ה' כי זכות התורה שהיא אני שעתידין בניה לקבל היהת עמו בהצלחת הדרכך:

(1) תיקוני זהר דף נח/א

ובגין האי קנאה דכשי קודשא בריך הוא באות דיליה על אסתר, דאייה קדושה דיליה, דלא איה קדושה פחות מעשרה,ATALבשו עשרה בתרעין תחתין בעשרה בניין רהמן, רתמן אל אחר, רהמן אמר ועשרה אלףים בכרכר כסף אשכול גומר, וכלא לנטלא נוקמא מסתר ואומהה, דאטמר בה ותלבש אסתר מלכות, וקודשא בריך הוא מסר לוון בידחא ובידא דאומהה, ותלו אותו ואת בניו על העין, ואיהו עבר עין גבוח חמשים אמה, וקודשא בריך הוא נטיל נוקמא מניה ומבניו בשכינתא עלאה, דמחאת למצורי חמשים מכות: //

כל דבריו של המן היו מכוונים לשכנע את אחשורי שמסור את העם לעשות כטוב בעיניו, וכך קנה המן את בני ישראל עם העשרה אלףים בכרכר כסף שלו. אבל צ"ע פירוש המשא וממן ישנים הם מן המצוות, ורבנים היו צריכים לתיקן את זה אבל גלול שפה עם אחד זה לא נכון.⁴⁷ יושן אין לו שום שליטה במוח שלו על הקומה כולה, ואם הם ישנים ז"א שאין להם קשר למערכת המוח שלהם, ורבנים נקראים ענייני העדה, ז"א שהם מקשרים את כל העם אל מערכת המחשבה, ועל זה המן טعن עם אחד הם, ז"א שם העם ישנים מן המצוות, אז הרבניים לא עורירים שהם הם מפודדים או אין עוזרה מהרבנים שאם חלק יושן הכל יושן. וטעם הדבר היא שאין לב בשלימות להיות דבוק בה' ית' כמו שעריך לבן של ישראל.

איתא במדרש (במד"ר יד) עתידים או"ה לומר אנו ישראל, וזה התחיל בהמן שחשב שהוא יملא המקום של כלל ישראל ברצוינו ית' בעולם, וזה על ידי שהוא נתן עשרה אלפיים בכרכר כסף, שהרי כל המצויות של כלל ישראל היא למסור כל הרצונות, והביסופין שלהם לה' ית', ואם הם ישנים אין שום מקום להתחילה העין, ואיתא בחז"ל שהקרבן עומר היא נחשב בקרבן סוטה לבדוק את כלל ישראל ולהבדילם מבין אמות העולם⁴⁸, שהעומר בא מחרת הפסח, וזה בירור שעולם הטע שהוא מקום הגויים שיק' לו ית', ואם אין אהיזה שלהם בכלל או כלל ישראל קשורים לגמרי לשרם ואין שום ישנות. ועל זה בא השקלים שלנו, ובזה קריית פרשת שקלים, שבזה אנו מראים שאנו מוכנים בכלל לב ומישתוקים ומתגענים לקיים בפועל ויתן שקלים למקדש ה' ית'.⁴⁹

זה נכון בדוקא על ידי שקליםים שבשקלים אנחנו קונים הקרבות, ועל ידי הקרבות אנו משיכים את עצמנו אליו ית', במש"כ על הפסק נפש כי תקריב כל המקريب מנהה כאלו הקריב נשפו, וממילא על ידי הקרבות מורים כל ישראל הם אל הש"י⁵⁰, ואם אנחנו שייכים אליו ית', ואל השורש, וממילא אל המוח שלנו, או אין מקום לקטרוג של מלך.

ברחוב במדרש תנומא (כ"י תשא ג): וכן משה למד תורה לישראל והדריכן למצות נתן להם סדרי תורה ופרשיות שקוראים בהם בכל שבת ובכל חדש וחידש ובכל מועד והם מזכירים אותו בכל פרשה ופרשה ובפרשת שקלים אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע משאני מת אין אני נזכר אל הקב"ה חיך בשם שאתה עומר עבשו ונוטן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשן כך בכל שנה ושנה שקוראין אותה לפני כאלו אתה עומד שם באותו שעה וזוקף את ראשן מני מה שקראו בעניין וידבר ה' אל משה לאמר כי תשא את ראש שא את ראש לא נאמר אלא כי תשא, ע"ב.

ALTHOUGH THE TORAH IS THE SOURCE OF ALL JEWISH LAW, THE RABBIS ARE THE MEDIATORS OF THE LAW. THE RABBIS ARE THE MEDIATORS OF THE LAW. THE RABBIS ARE THE MEDIATORS OF THE LAW.

בהתוב על משה רביינו (דברים ה/ה) אנחנו עמד בינו לבין ה' וביניכם בעת ההוא להגיד לכם את דבר ה' כי יראתם מפני האש ולא עליתם בהר לאמר, ז"א שהקשר שלנו אליו ית' היא דרך משה, ואפילו התורה שאנו לומדים היא תורה משה, ואם כן משה העלה בדעתו שאין מקום לכלל ישראל לחבר שוב לשורשיהם לנMRI כאשר הוא יסתלק, ועל זה ה' אמר שתמיד תתקשר בין כל ישראל ובני.

זה מה שבכתב במדרשי (שיה"ש רבבה ד/ב): רבוי היה יושב ודורש וננתנמנם הציבור בקש לעורנן אמר, ילדה אשה אחת במצרים ששים רבו בא בכרכם אחת והיה שם תלמיד אחד ורבוי ישמעאל ברבי יוסי שמו, אמר ליה מאן הותך, אמר ליה זו יוכבד שילדה את משה שמשה שקל בוגנד כל ישראל, ע"ב. ז"א שכאשר יש מציאות של ישנות בכל ישראל הווים ומטעוררים דרך משה שהוא שקל בוגנד כל ישראל.

הגמרה הנ"ל (מגילה דף יג) ממשיכה: כיון שנפל פור בחודש אדר שמה שמחה גדרולה אמר נפל לי פור בירח שמת בו משה, ז"א שזה ומן שבו ח"ו כל ישראל הפסידו הקשר שלהם לשורשיהם. להמן יש יכולת לקנות את כל ישראל רק אם הם אינם קשוריים לשורשיהם.

בהתוב בתום' (מגילה טז . ד"ה ודוחי) שבעשרה אלפיים כבר בכתה הם ששים ריבוא מחצי שקלים לחמישים שנה (שלא שוקלים עד ניל עשרים וחצי אדם עד שבעים שנה). ההקומה של שקלינו לשקליו חזרה כל שנה בזמנ הזה, ובזה מתחדשת העובדה שאנו לא מופרדים מישראלינו אלא מוחברים, וכך צרייך שקלים שיישקלו דווקא על ידי משה רביינו.

בהתוב בחוז"ל על הפסוק כי תשא את ראש בני ישראל שנשיאות ראש הוא להרים ראש, זאת אומרת להעלות את כל הגוף למדריגת ראש. כל ראש וראשית חן תמיד רק אחד, ומהם נפרדים החלקים. ריבוי ופייזור הוא תמיד רק מהראש והלאה. כי תשא את ראש בני ישראל הוא, להרים את בני ישראל למדריגת ראש, ומדריגת ראש והוא משה רביינו שהוא ראש של כל ישראל, שהוא יכול לחבר כולם יחד לשורש אחד שנקרא ראש. כל כמה שירדים מטה הדברים מפוזרים יותר. כשהנסכת ישראל אמרת אני ישנה ולבי עיר (שיר השירים ה/ב), לב עיר הקב"ה שנקרא ליבם של ישראל צור לבבי וחלי אלקים לעולם. בשבקשו תלמידי ר"י להתגננים הוא העיר אותם בלבי עיר, העניין של לב עיר נתגלה בוهو שהוא ששים ריבוא בכרכם אחד, והוא להזכיר השורש שמשם אנו יונקים כל חיינו, מזיחן שם ישראל נגד ההר, באיש אחד בלב אחד עם משה רביינו. כל כמה שאנו לא בבחינת זיהון שם ישראל נגד ההר, אנחנו לא קשוריים לששינו. פרשת כי תשא נאמרה אחרי חטא העגל כדי להבהיר את ההארה של הכלל ישראל של קודם, של זיהון שם ישראל נגד ההר. וזה החידוש הנפלא של אחד באדר, שאפשר להשיג אותה מעלה בקריאת פרשת שקלים. ומזה צרייך לדעת שהקטרוג של המן הוא תמידי. ואו התהווותנו להיות קשורים בלרש צריבה להיות תמידית.

במדרשי (פסקתא דרב כהנא ב/י): כל העובר על הפוקדים ונגי כל דבר בימא (ז"א אם סוף) יתן. ויש לשאול מה קשר בין העברת הים לשקלים ? (ע' דברינו בפרשת בשלח) בים סוף היה הנהגת ה' ית' שהוא מטיב לכל ישראל לא זכות פרטיהם שליהם, שאפילו שם ע"ז עכ"ז הם זוכים ז"א שהם מקשורים אל ה' ית' בעצמם, ואם כן מובן מאר שرك אלה שעוברים בים נותנים את מחצית השקל.

שקל הוא מלשון שקליה וענינה איזון, שכן לא שיך להצטרכו לציבור אלא רק אם האדם תופס את עצמו בחציו, וצרייך להעביר חצי שני למקום אחר. כל משקל יש לו שני

כפות, שביהם שוקלים דבר כנגד דבר, כובד של אחד לעומת כובד הדבר השני. כופר נפשם של כל ישראל הוא במחצית השקל, שהוא הצד אחד של המשkolot כנגד הצד אחר. אנחנו לא עומדים בזכות קיומינו אלא קיומנו עומד בזכות הצד השני של משkolot. המערכה הזאת נקראת שיקול דעת, שחדעת לזכות שני הדברים בחשבונו, והוא מכירעה בין שניהם. כל הפה באיזו זהה והוא פרישה משורש שלנו. [לפי הנ"ל מובן מדוע שעיל ידי שווה חצי שקל לא יהיה בהם נגף בפקוד אותם, שעיל ידי שמה שאנו עושים זה רק חצי, ויש עוד חצי שהוא השורש שלנו, ואו אין מקום לנגף אםנו מושרים לשרש].

פרשת שקלים – מטבע של אש, וענין של קרבנות ציבור

שקלים באים לשתי מטרות: א. בשעת מנין – שלא יהיה נגף לפקוד אותם (שמות ל/ב). ב. לקנות קרבנות ציבור. והנה מכיוון שהחיבים להביא קרבנות של ר"ח ניסן בכל שנה ושנה מהתרומה החדש, לבן מובן בפשתות מה שעריכים להשמי על שקליםים חדש לפני כן כדי לאסוף אותם. אבל מהגמרא רואים שהשקלים שייכים בפרט להמן, ולהחודש אדר בעצם.

כسف בתורה נקרא שקל בגין שבל מערכת הארץ בעולם תלואה בשיקול דעת⁵¹, שהוא קביעת ערך של דבר. ז"א שבל שקליה היא שקליה של ערך, שערכו של זה יותר מערכו של זה, והධעת היא הכח שישיקלה ומעריכה. המילה יקר אינה מלשון הקדש, אלא מלשון ארמי, ופירושה כבד, כמו"כ בתרגומים על (שמות יז/ב) וידיו משה כבדים, וידיו משה יקרים, יקרים כבד. יקרים הוא מלשון כבוד כמש"כ (מנילת אסתר א/ב) וכל הנשים יתנו יקרים לבעליהם. כמו שיש חילוק בין יקרים לבין נכבד ונכלה. בשמולולים בדבר הוא לא יקרים אלא זול, ולא נכבד אלא נכלה. בשיש שיקול הדעת, זה ההכרעה היא כתוצאה מהכבד והנכלה ולא מהכבד. בתוך כבוד, כבד, יקרים יש שקליה, וזה נעשה על ידי הדעת של האדם. כתוב במשל (ימ/ב) גם בלי דעת נפש לא טוב, ז"א הטוב שבנפש היא מכח הדעת שבה, שבל הנאת הנפש בא משורשו בדעת. וכך לא רק שהערך של כל הדברים מחוץ לנו נמדדים לפני הדעת שלנו, אלא עצם חיננו בנויים על פי הערכיהם שלנו, וזה בשיקול דעת שלנו.⁵² נפש הוא בגמטריא שקל, ז"א שהוא ענינו של השקל היא הנפש, וכך כתוב שה שקל בא לכפר על נפשותיכם. וילכפר עלי' גם בגמטריא שקל.] ההכרעה הנכונה בשיקול הדעת היא להעמיד את הנפש (פירושו מערכת הרצונות שלנו) על ה שקל הנכון, והשיקול הנכון, ומכיון שעיל ידי הדעת אפשר לעשות שיקול נכון, שכן כדי להוכיח את הנפש לשיקול הנכון צריכים את השקל שהוא לכפר על נפשותיכם.

מערכת הארץ בעולם היא חילוקה בעצם. ברגע שיוודע הארץ הנכון, העולם יגיע לתבליתו שהוא מצב של (ישעה יא/ט) כי מלאה הארץ דעתה את ה'. ניקח לדוגמא את החלוקה במערכת הארץ בין יעקב לעשו. מערכת הארץ שלנו היא הפוכה מממערכת הארץ שלהם. כל מה שיקר לנו לא שווה להם כלום, וכך להיפך. אומרם בתפילה מנהה בשבת, אתה אחד

⁵¹ עי זהר ריש כי תשא ברפח

⁵² עי' ביאורים א/גב.

ושמך אחד ומילוי עמוק ישראלי גוי אחד בארץ. כתוב על בני יעקב כשהם נכנסו למצרים שהם היו שבעים נפש (שמות א/ה) בלשון יחיד, שכולם היו בבחינת אחד, ועל בני עשו בתוב שם היו נפשות (בראשית לו/ו). בני עשו הם נפרדים והרבה, אבל בני יעקב הם כולם אחד. הבדל זה התבטא גם בזה שעשו אמר יש לי רב (בראשית לג/ט), וי יעקב אמר יש לי כל (בראשית לג/יא). עשו שואף לרבות, לעוד הרבה ולעוד הרבה. יעקב שואף לכל, שהכל יצטרף לcombe אחת.

נפש הוא בלשון חכמים לשון של ריבוי (נפיישין), ומקורו הוא פשוט, כמו שבסתרנים על פרו ורבו (בראשית א/כב) פושו וסנו. נפש הוא החיבור בין פש (ריבוי) לכל (כל גנטרייה נ'). נפש צריכה להתחבר לכל ולא לרבות. אם היינו שואלים ברוחב איך מודדים ערכו של דבר, היהת נשמעת התשובה שהדבר תלוי כמה הרבה אפשר לקבל עבור זה. וזהו תשבחה המתאימה לתלמיד של עשו, אבל בשפה של יעקב, ערכו של דבר נמדד לפי השיעור שהוא מctrופ לכל. מי שמתנגד ליבלי' צריכים להשליך אותו החוצה. אנחנו נבראו כדי ליצנן את ה'אתה אחד ושםך אחד', להביא את העולם ליבום החוא יהה ה' אחד ושמו אחד' (וכירה יד/ח) ובכל דבר שלא מctrופ להז, ממילא הוא מתגנה, ואנחנו צריכים לבrhoה ממנו.

איתא בירושלמי (שקלים א/ד) כמוין מטבח של אש הוציא הקב"ה מתחת בסא בבודו והראהו למשה ואמר לו זה יתנו כוה יתנו. על פי דברינו ז"א שהמטבע של מחצית השקלה

שהיא שורש הערכיהם שלנו היא מטבח של אש, וצ"ע טעם הדבר.

להבין כופר הנפש היא במשקל ומשקל תמיד בא מודומים, וטעם הדבר היא שצומח וחיה מctrופים לאדם בתרו אוכל שלו, ולכן יש לו צד לקיים רצונו ית', אבל דומם אין לו שום שייכות להיות האדם אלא רק כמו לבוש, ומצד הכבוד שמקבלים מאחרים, ולכן מובן הכתוב מלא כל הארץ בבודו, שהארץ שהוא עולם זהה רק מנגלה החיצוני, שהיא הלבוש, וזה כל המצויאות של בודו. ואצל כל ישראל שעצם שרשם דבקים בו ית', וכל חסרונם תלוי בלבושים שלהם, ולכן מובן מאי שהכופר נפש היא בדוקא בודומים, וכל הרבוע היא במטבע, וזה צריך בדוקא להיות חצי שקל עד דרך חציו לה' חציו לכם (פסחים סח): שהוא לקדרש החול, ומהחצי השקלה היא מdice ישראלי נוטנים חצי לה', שהוא כופר חטאיהם שמצד הלבושים שהם מכיריים שככל החטאיהם הם רק לבושים, ולכן הינה כך כלפייהם, ומהמטבע של אש היא להראות שם ענייני העולם הזה יש להם קדושה כמו תורה הלא בה דברי באש⁵³. עניינו של מטבח של אש הוא שמרת ערכו של דבר הוא עד כמה שהוא מctrופ לרווחיות. כל מה שקונים עם מטבח, נוטנים לו ערך של המטבח. במטבע של אש קונים הכל. במטבע רגיל קונים הרבה. המטבח של אש נמצא, ובקלות אפשר למצוא אותו, וכל אחד יכול לשיקד את עצמו אליו ולהשתמש בו, והוא הנפש, והוא השקלה שהוא מטבח של אש. ובזה מובן למה בשקלים קונים שיוכות לקרבות ציבור, שכנית קשר לציבור של כל ישראל, והוא הגילוי של אחד של כל ישראל, והוא מה שבכתב מי בעמק ישראלי גוי אחד בארץ, וזה מושג ע"י שAKERIBIM קרבן אחד לכל כל ישראל. ומעתה בשכתוב (ויקרא ב/א) נפש כי תקריב, הפשט הוא, נפש של ששים ריבוא, והוא עוד פן איך להבין דברי המדרש (שיה"ש רבבה ד/ב): רבבי היה יושב ודורש ונתנמנם הציבור בקש לעורן אמר, ילדה אלה אחת למצרים ששים רבים בכרים אחת והיה שם תלמיד אחד ורבי ישמעאל ברבי יוסי שמו, אמר ליה מאן הות לך, אמר ליה זו יוכבד שילדתך את משה שמשה שkol בוגר כל ישראל, ע"ב, שבמערכת המחשבה,

המוכר במאמר שעבר יש מעלה של ציבור ושל אחדות של כלל ישראל, ושם אין מציאות של שקל של כסף אלא רק של אש.

בתוֹב בְּגָמָרָא מִגְילָה (דָף יגָן): אמר ר' רבא ל'יכא דידע לישנא בישא (לשון הרע) בהמן, אמר ליה תא ניכלינו (המן אמר לאחשורוש בא נבלת לבני ישראל) אמר ליה מסתפינא מלקיyo דלא יעביד בי כדבעד בקמאי (אחשורוש ענה לו, אני מפחד מה' שלא עשה לי כמו שעשה לאלו שקדמו לי), אמר ליה ישנו מן המצוות (המן אמר, אל לך לפחד כי הם יישנים מהמצוות) אמר ליה אית בחו רבנן (אחשורוש אמר, יש להם רבנים), אמר ליה עם אחד הן, שמא תאמר קרחא אני עושה במלכותך מפוזרין הם בין העמים (אולי אתה מפחד שאני יגורום לחלוקת המלכות שלך, הם מפוזרים בכל מקום), שמא תאמר אית הנהה מינינו מפוזר כפרידה זו שאינה עושה פירות וכו' ולמלך אין שווה להניהם. ע"ב. לזמן מה המן היה צודק, עד שלא נקרעה הגזירה על ידי תפילת מרדיי ואסתר. בזמן ההוא כלל ישראל היו במצב הכי רחיק ממדרינת כל, ואו היהה עוד פן של הפניה בין יעקב לעשו. מסופר במדרש (אסתר רכח ו/ח) המן שאל למרדיי, למה אתה לא משתחוה לי כמו שזקנך עשה לךוני (בראשית לג'ג, באותו פגיעה שבאה עשו אמר יש לי رب ויעקב אמר יש לי כל)? ומרדיי ענה לו, שאו זקני (בנימיין) עוד לא נולד. וטעם הדבר היא שהגilio של הציבור של כלל ישראל עוד לא נתנה, ולבן יש צורך של כלל ישראל לשעבד את עצמו למערכת של עשו, אבל אחרי כך אין שום מקום לוזה.

פרשת שקלים – טבעת ומطبع

בתוֹב בְּגָמָרָא (מגילה דף יג) אמר ר' יש לקיש גלו וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקלים על ישראל לפיכך הקדים שקליהם לשקליו והיינו דתנן באחד באדר משמעין על השקלים ועל הכלאים. משמעו מדברי הגמara שהשקליה של המן הוא דבר קבוע, ובגלו זה אנחנו צריכים להקדים בכל שנה ושנה את שקלנו לשקליו. ומשמע גם שעדרין יש סכנה של (אסתר ג'יא) הכסף נתון לך והעם לעשות בו כטוב בעיניך, ולהתקן את זה צריכים להקדים שקלנו לשקליו. חז"ל קוראים לאותה צרה שמננו ניצלו: הסרת טבעת, וכותב בgemara (מגילה דף יד). אמר רבי אבא בר כהנא גדולה הסרת טבעת יותר מארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות שנתnenbauו להן לישראל שכולן לא החזירום למוטב ואילו הסרת טבעת החזירתן למוטב. ויש להבין מדוע נקרעת הגזירה על שם הסרת הטבעת?

⁵⁴יש לשים לב שהמצואה שלנו נגד הכה של המן שהוא עמלק היא לזכור אותה, ואיתה על זה במדרש (תנומא כי תצא ד) אתם זוכרים אותו מלמטה ואני מווה מלמעלה. טעם הדבר היא שבח העמלק היא שהם נקרים ראים גויים עמלק, והראשית היא תמיד שורש הכל, וזה נאמר על כך שהוא קפזו לאmbטיה הרותחת ועל ידי התעוורויות שלהם נתערכו כל העמים רוגמת אדם שככל אבריו מתעוורין על ידי מתחשבתו. וה' ית' קבע העולם שהאדם יהא עומד בצורה שהוא מתעוור על ידי התעוורויות מלמטה את התעוורויות מלמעלה. הזבירה שהיא במחשבה היא התעוורויות שהיא גמר המציאות מלמעלה, ועל ידי שככל ישראל זוכרים

⁵⁴ לבדוק גדול

שהיא התעוררות דלמטה, וממילא כלל ישראל כללו ראותו למעלה שהם מתעוררים למעלה ופועלים שם, ובאשר כלל ישראל הראשית למעלה או אין מקום לראותה של מלך. ولבן מובן שבאמת מהיות ראותו הרע יגמר בגאולה העתידה שנאמר על זה (סני צז:) שהוא בא רק על ידי תושבה, שהוא התעוררות של כלל ישראל, ועל ידי השתקותם שלם מהות את שורש היצור שהוא עצם עניין וכיום עמלך, אך כלל ישראל נעשה ראשית למעלה. ולבן מובן למה (מנילה יד). גודלה הסרת טבעת ממה"ח נבאים שהנביים באו בדברי ה' ית' והוא התעוררות דלמעלה שהוא הראשית שלהם, אבל בהסרת הטבעת של המלך (סתם מלך הוא מלכו של עולם) כביבול ה' ית' מסר טבעתו להמן, וח"ו לעלות על הדעת שה' רצה להשמיד שורש כלל ישראל אלא רק שהחותם שלמעלה שיעשה מה שהוא רוצה בחיצניות אבל פנימיות לא ניתן לו רשות. וזה מה שהמן אמר (מדרש פנים אחרים א/א) אלהין יושן, שאו בגולות היה דוגמת שינה שלא היה כביבול עין השגחה, וזה כאילו שה' ית' נתן ממשלה וטבעתו לצד אחר לעשות כרצונו, וזה החותם של טיט שהוא עפר מן האדמה, אבל חותם של דם שהוא הנפש שבו משוכן נפש הרוחנית שלמעלה. אם כן הסרת הטבעת היא היפך הנביים שהם באו מהתעוררות מלמעלה, אבל הסרת הטבעת היא הסרת התעוררות שלמעלה, ואו אין אלא התעוררות שלמטה, וזה בא דוקא על ידי הריחוק, דוגמת בן הרחוק מבינו אהבתו מטהured יותר ויוטר כל כמה שהוא יותר רחוק, ולבן בתוב שלעתי לבא הקב"ה יביא על כלל ישראל מלך שנויותיו קשה בהמן שהוא תכלית תוקף הראשית של הרע המשביח הראשית של טוב, והוא שינה גמורה, ואו יתקיים יקץ בישן ה' וכו'.

טבעת נקרא על שם הטבע, וכן מטבחות. והוא גם השורש למילה של צורה כמו (ברוכת מ:) כל המשנה ממבע שטבעו חכמים, והוא גם לשון של מלכות, כמש"ב (מנילה יד:) עדיין שאל קיים ולא יצא טبع בעולם פירוש הדבר היא לנו'ל שהטבעה היא קבוע המציאות, וזה מערכת שבוחים, וזה הטבע, והטבעה היא השורש של ההנחה שהוא על פי הכספי, ולבן מובן שהוא שוייך לממלכות בפרט.

בתוב בחו"ל (אסתר רבה הקדמה י') שהמן ראש לקונים ואחשורוש ראש למוכרים, והיינו מפני שזו הפעם הראשונה שנעשתה מכירה על עם שלם. שהרי בתוב (אסתר ג/ח-ט) ويאמר המן למלך אשורוש ישנו עם אחד מפוזר ומספר בין העמים בכל מדינות מלכותך ודריהם שונות מכל עם ואת דתך המלך אינם עושים ולמלך אין שווה להניהם אם על המלך טוב יכתב לאבדם ועשרת אלפיים הכר כסוף אשכול על ידי עשי המלאכה להביא אל גני המלך. באיזה עשי המלאכה מדובר? כתוב על זה בתרגום שני וכספר יהא מיתחיב על ידי דעברי מטבחא לעלה לבית גני דמלכਆ, ז"א שהעושי המלאכה הם מטבחיע המטבחות. המן לא הסתפק בנחיתת תמורה עברו כלל ישראל, אלא הוא רצה ליצור מטבחות חדשין, ועל ידי המטבחות לקנות את כלל ישראל. תשובה אסתר ליה היה (אסתר ז/ד) כי נמכרנו אני ועמי להשמד להרוג ולאבד ואלו לעבדים ולשפחות נמכרנו החרשתי כי אין הוצר שוה בנזק המלך, ז"א שם היינו נמכרים לעבדים, היה זה חלק ממערכת הטבע, שעם נמכר לעבדים תמורה ערכם, אבל בשחמייה היה איננה תחת ערך תמורה, אלא לעשות שהערך הזה מפסיק להתקיים, ולבטל אותו לערך אחר, וזה לא במטרת הטבעה. מה שהמן מזרע עמלך בקש לעשות לנו, היה גם למעלה וגם למטה, והוא להוציא אותנו מכל דרך הטבע, שלא יהיה לנו שום מקום פה, והטבע יפלוט אותנו ממליא החוצה. המן התכוון להטביע מטבחות חדשים, שהיו בוגדים כל אחד ואחד בישראל, וכן כתוב בתוס' (מנילה דף טז). ד"ה ודחי עשרה אלפי

ככרי בספה – שמעתי שעשרה אלף כבר כף עולין חצי שקל לכל אחד מישראל שהו שש מאות אלף בשייצו ממצרים ואמר שיתן לאחשורוש כל פרדונם. בזמן שנזירה זו התקימה, על פי טבעו של עולם, לא היה לנו שום מקום בו. נמצינו למדים שהדרך להינצל משקל המן ושתהיה לנו זכות קיים היא, על ידי השקלים שלנו.

הדרך להינצל היא לחיות עם הטבע האמיתית, שהוא גורם התעוררות למעלה שאנו הראשית, וזה עניין פרשת שקלים וזה הטעם שימושה התקשה בשקל (תנומה בהעלותך פרק ו), איך על ידי מטבע משתייכים לעולם הרוחני.

אם מסתכלים בעניינים נכונות, כמו של אברהם אבינו, אז רואים את העולם הזה כבירה دولקת, ו"א שהבל שייך לרוחניות ורק צריכים לראות פנימה לתפוס את זה, וכן עיקר ראייתו זו של אברהם ה' הבטיח לו, שמטבע שלו יהיה המטבע האמתי של העולם. המבט של אברהם היא ההבנה שאם הבירה دولקת, הרי בהכרח שאי אפשר לבירה אלא מהגין. אברהם אבינו מבע בשביבינו המטבע הזאת. כתוב בגמרא ב"ק (דף צז): איזהו מטבע של אברהם אבינו ז Kun וקינה מצד אחד ובוחר ובתולה מצד אחר, וכתו על זה במהרש"א שם הוקנים ונם הילדים הם אברהם ושרה, ובאן הוא לפני השני מבע להם, ובאן אחרי שינוי הטבע שלהם. והגש שכתוב בריש"י על המקום שהבחור ובתולה הם יצחק ורבקה, אין זה סותר לדברי המהרש"א שכן לידת יצחק גם בן היה מעלה דרך הטבע. וכן כתוב (שבת קנו) מניין שאין מזל לישראל שנאמר ויוצא אותו החוצה אמר אברהם לפניו הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם בן ביתך יורש אותו אמר לו לאו כי אם אשר יצא ממעיך, אמר לפניו רבונו של עולם נסכהלי באיצטננות שלוי ואני ראוי להולד בן אמר ליה צא מאיצטננות שלו שאין מזל לישראל, מי דעתיך דקאי צדק במערב מהדרנא ומוקמגנא ליה במורח – אני אשנה את כל הביריה עבורי אברהם אבינו. המטבע של אברהם אבינו מגלה שדרך הטבע הוא שונה مما שנראה לעינים אלא שיש מה לפנים שבו אפשר להעלות הכל לעולם הרוחני. כך היא צורת המטבע של אברהם אבינו.

צריכים לדעת שביחס לכל המערכות של כל המטבעות, אנחנו נדחים החוצה, ואין לנו שום קיום במערכות אלו, ואנחנו חסרי ערך, ובולם ישמחו אם יעבירו אותנו מהמערכות האלה. כל שוטה שמצויה מטבעות החדשים, שעל יديיהם יהיה לנו ערך, ה' יזבר לנו שאין לנו שם ערך במערכות אלה, כמו שכתוב בהגדה של פסח שלא אחד בלבד עמד علينا לבളתינו אלה שבכל דור ודור עומדים עליינו לכלותינו, והקב"ה מצילנו מידם, במטבע של אברהם אבינו, ולא במטבע של העולם, ו"א שלא בדרך הטבע.

כתוב על חדש אדר (אסתר ט/כב) והחדש אשר נהפק להם מיגון לשמה ומאבל ליום טוב, ו"א חדש אדר בתקילתו נברא עומד נגד כל ישראל, כמו שכתוב (מנילה דף יג) כיון שנפל פור בחודש אדר שמחה גדולה אמר נפל לי פור בירח שמת בו משה, ורגה דока חדש זה משמעים על השקלים. ההיפוך הזה אפשרי רק בוגל הסרת הטבע, ו"א שביל המסגרת של דרך הטבע, נסורה להמן, והוא להשמיד להרג ולאבד. טבעת המלך נמצאת בידיו של המן, כל מערכת הטבע מסורה בידו.

פרשת זבור – מהיות עמלק

⁵⁵ברואו קاري בכל יומה. עניין הבהיר היה האורה לחור בתשובה, מקור ההכרזה היא מקור התשובה, שהוא העולם הבא, והם שם הו"ה ושם א"היה (ה' היא ה"י) יחד בוגמי' ברואו. להבין בשורש העניין של בריאות העולם תמיד יש כח של נתן וכח מקבל, ובאשר הבנים רואים לקבל השפעה או הם עומדים פנים בצדקה פנים, ומשפיע הנזון למקבל ויוצא מוה פירות, לחתונות, וכל העולמות עומדים בצדקה נכונה, אבל באשר לא נוהגים נכון למטה, או לא מגע להם השפעה, ואו הנזון הופך פניו מליתן, והמקבל הופך פניה מלקבל, ואו נתגלה השמות הו"ה בצדקה של י"ד, י"ד ה"י י"ד ה"י ו"י, י"ד ה"י ו"י ו"י, ושם אל"ף, אל"ף ה"י, אל"ף ה"י י"ד, ואל"ף ה"י י"ד ה"י – דהיינו הפטלקות שם הו"ה בגמ' ע"ב, וגם שם אה"ה של כס"א ברובע, דהיינו בהסתלקות, שניהם יחר הם בגמ' תשכ"ה והתיקון הוא וכור את אשר עשה וכוי אל תשכח. וכור הוא בפה דהיינו להתחבר לגילוי הישירה של שם הו"ה ואה"ה, וזה גילוי של מהך לרגשות. שכחה היא סילוק המוחין, שאו הרגשות פועלם ללא שליטה של המות, ואו אין כח לגנות דיבור אמיתי ששורשו במות, וכל כחות הנפש סתוםים בלב בשרשם. וזה אל תשכח בלב, זכר בפה, לגנות השורש, ולהתחבר אליו. זה נתגלה בסילוק שם י"ה, ולבן נשאר ממש אלחים רק אלם. כל כמה שיש חיבור למוחין אין שכחה ואין מקום לעמלק, ולבן בדוקא יש התנברות עמלק בביטול תורה.

היצר נקרא חס"מ, ומקומו תופס עד המקום שנקרא הכסא הבהיר, שעד שם יש גילוי של טוב ורע, ושם נמצא עמלק שהוא שכחה, ומעל זה יש אותן א' שהוא היחיד, ולבן חסר הא' מהכס"א בגל עמלק, ופירשו שהכסא לא נתגלה למטה מעולם שבו נמצא הכסא, ולבן אין דומה השונה פרקו מאה פעמים למי שונה מאה פעמים ואחד⁵⁶, שמאה בכלל העולם של העז הדעת טוב ורע, ורק מעל ס"מ ועל מאה יש גילוי של עז החיים שאין בו עמלק ואין בו שכחה.

'מעלת בית המקדש היה עולם שבו נתגלה עז החיים, ואין שתי צדדים, ולבן תמיד לפניו כל בנין בחמ"ק היה מחייב עמלק, במדבר קודם בנין המשכן ובבית ראשון תחלה מלך שאל למחות עמלק ואחר כך מלך שלמה ובבית שני קודם היה מחייב עמלק בימי המן, וכן לעתיד לבא תחילת יהיה מחייב עמלק ואו יבנה⁵⁷.

הענית אסתור

שורש כל הידרות היא האמונה, שהרי הכל נובע מיסוד האמונה, ולבן המצווה הראשונה שבו נתנה תורה היא אنبي שאינו צוי אלא מציאות האמונה⁵⁸, ועיקר שיווץ מהאמונה היא שיש ממשות לחיים שלנו, והם חשובים. הצד ההפקיד ליה היא ליצנות שעושה שאין לשום דבר חשיבות, ומציאות, וזה שורש כל דבר רע. ולבן ראשית גוים נקרא בלשון חז"ל ליז⁵⁹. וביצנות יש ב' דברים א' הוא פריקת על' לעשות ברצונו מבלי שם אחריות וחשיבות, קלות ראש נגד כובד ראש. ולבן (ברכות ל ע"ב) אין עומדים להתפלל אלא בכובד

⁵⁶ ע' זהר בפנוי

⁵⁷ לעיין שהב"ע כתוב שמלך בין א' לבי"ע ובפתח' בין ב' לי"ע
אי' י"ג עיקרים יסוד הראשון ובהקד'

⁵⁸ ע' שמות הרבה פס"ז פ"ו

ראש, ו"א תפיסה של אמונה וחשיבות לעניין, וזה מציאות של (מנילה יח ע"א) בין שבא דוד באת תפלה, והפיק זה היא עמלק, שהם נגד דוד ואמונה. אבל יש שתי דברים מצד הטוב והם מצד הפעולה ואי פעולה, שהם התפילה שהיא עבודה על הרגשות הקירוב, וכן מצד האנוכי שהוא לא מצד הפעולה בכלל, וזה שיקד דוד תפילה, ושלמה אמונה. והפיק שתי אלה יש קלות ראש ושhook, שקלות ראש היא עצם אי-הרגשות חשיבות, ושhook היא הפעולה של הקלות ראש. אם כן השhook היא מציאות שמראים דבר אחד כאשר יש דבר יותר פנימי שהיא שונה מזו, וזה הממציאות של חדש אדר שישיך למידת שחוק, וזה היזנהפוך' הוא, ולכן דוקא כאן מטה שהוא יש גילוי של פנימיות יותר. שימוש עשה ליצנות ושhook מכל ענייני עולם הזה, שהוא היה נבדל מהכל, ולכן יש תענית אסתר לפני פורים, שצרים להגעה לדרגה של שלמה של עד שלא ידע, דיבוקות בו יה' בלי דעת והשתדרלות אלא כל חכמתו השיג בחלום."

ימי פורים לא בטלים

איתא במדרש (משל ט) כל המועדים יהיו בטלין, וימי הפורים לא יהיו נבטلين לעולם, שנאמר (אסתר ט/כח) וימי הפורים האלה לא עברו מתחם היהודים וכברם לא יסוף מזרעם, ע"ב.

רואים כאן מיוודות בוה שפורים לא בטלים אפילו לימות המשיח, וצ"ע פירוש הדבר. שחיי כאן מוצאים אנו הבדל בעצם בין פורים לכל שאר המועדים, וזה עצם עניינו של פורים שבו הוא נבדל משאר מועדים.⁵⁸ פורים בא בשבל שהמן היה עומד לבנותינו מן העולם, שלא היו כלל ישראל נמצאים כלל, ולכן איפלו לימות המשיח יש לחגוג את חג הפורים, שהרי מבלי פורים ח"ו, המן היה מכהן את כל כלל ישראל, ולא היינו מניעים אל ימות המשיח, אם כן ימי פורים באים על זה שלא נכלנו לגמרי עד כי לא היינו נמצאים כלל, וזה נתן לנו מציאות, ו"א שזה חג על עצם היותנו. אבל כל שאר המועדים הם שייכים ליצ"מ, ויצ"מ היה רק להיות גואלים, ולא להיות קיימים, אם כן מובן עניינו של פורים".

בגלו הנ"ל ימי פורים הם חג לעצם היות גופינו קיימים, ולכן הם ימי משתה ושמחה, שאליה הנאות הגוף, ולכן בפרט או יש להשתכר עד שישליך השבל, שאין לשבל מקום בחג זו אלא דוקא יש להיות נמשך אחרי הגוף עד שישליך השבל לנמרי, שהשבל תמיד מתנגד לגוף ובן להיפך, ובכל התגברות של שכל יחלש הגוף והוא חסרון בפורים, עוד עמוק בנסיבות של החג ואי-קשר של שכל, שהוא אותו דבר הנ"ל והוא שמי הפורים לא היה מצד כלל ישראל כי אם מה' היה, מהו שהוא ית' תכליות וסוף ישראל, שהקשר בין כלל ישראל לה' היה מצד ית' ולא מצד כלל ישראל, ולכן אי אפשר שייהי הפסיק כלל לקשר זה⁵⁹, וגם מובן אי-שבל שכל כמה שהוא כאן שכל יהא כאן פעולה מצדינו והוא היפך עניינו של החג, ולכן זה בדוקא בחודש האחרון, שאין תקופה בסוף המציאות, שהרי אוחזים בסוף ובכל התקופה היא שיהיה התקופה חדשה וזה רק בידיו יה', ולכן אמרו (מנילה ז:) שחיבר אדם לבסומי ביום אדפוריא עד שלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, שהוא האדם במדה שאין לו שום עזר כלל מעצמו שהוא לא ידע דבר, ובן לו שום יכולת, ובן כלל ישראל או בשעת גירות המן לא היה

"צח"צ רנט

⁵⁸ זה העניין של נצח לכאן שהרי מידת הנצח היא להעניש צדיקים שיהא להם כל טוב לעתיד, וזה מראה עמוק בהנאה שלם עתיד, וזה הנחות, שرك כאן רואים נחות

עור ותשועה מצד עצם רק מה' ית'. ولבן אמורים ותשועתם הייתה לנצח ותקותם בכל דור ודור.

ולבן שכחוב (אסתר ד/ג) ויאמר מרדי להшиб אל אסתר אל תדמי בנפשך להמלט בית המלך מכל היהודים כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעד ליהודים ממוקם אחר ואת בית אביך תאבדו, ע"ב, ו"א שיהיה הצלה ליהודים בכל אופן, שאי אפשר מבלתי זה וכל ההצלה היא בשבייל עצמאך.⁶⁰

ולפי זה אפשר להבין עוד עמוק בעניין פורים.⁶¹ הנה איתא במדרש: כיון שראה מרדי את המן בא נגדו להמיטו אמר דומה אני שאין רשע וזה בא אלא להרגוני והוא תלמידיו יתבין קמי אמר להם עמדו וברחו שמא תבכו בנהלתי אמרו לייה בין לקטול בין לחי אין עמק ולא נשבקינך מה עשה נתעטף בטליתו ועמד בתפילה לפניו הקב"ה ותלמידיו יתבין ועסקין באורייתא אמר להם במה אתם עוסקין אמרו לו למצות עומר שהו ישראלי מקריבין במקדש ביום הזה הדין עומרא במאוי הוי או דדחוב או דכسف אמרו לו דשעירין אמר להונן וכמה היא טימיה דידיה בעשרים קנטריין או בעשרה קנטריין אמרו סני בעשרה מנויותי אמר להונן נצחי עשרה מנגנון לעשרה אלפיים קנטריין דכשפא, ע"ב. נס פורים היה בזמנן שלא היו נסים ונפלאות בגלויה בעולם, כמו שהיה בזמנן בית ראשון, אלא עולם היה נוהג כמנהנו, ולבן בדוקא עמדתיהם להם מצות העומר, שהוא הקרבן שמבייאין אל הקב"ה בשבייל שהוא מנהיג הטבע ואין הטבע עצמו, וכן אמרו במדרש (ויקרא רבה כח/ב-ג) אמר ר' בנוהג שבעולם אדם ליקח ליטרא שלבשר מן השוק כמה גיעות כמה צער הוא מצער עד שישב אלה והבריות ישנים על מחותיהם והקב"ה משיב ומעלת עננים ומגדל צמחים ומדשן את הפירות ואין נותניין לו רק שבר העומר הה"ד והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן (ויקרא כג/ג). ולבן כאשר רצה המן לעקור את כל ישראל מהשורש לא היה יכול בוגל מצות העומר, שהוא מראה שהוא מקבלים הש"י לאלו-ה שהוא מנהיג העולם הטבעי. ולבן באן בדוקא לא היה נס נגלה כמו בקראית ים סוף, וכן לא תמצא במגילה שם קדוש, שלא היה נראה בהנאה הזאת השבעית שמו הנדול שמהדר נסים אלא רק ברמז בלבד. פירוש הדבר ביותר עמקות היא שיש בהנאה ה' עולמות עולמות עד אין מספר, שיש עולם שמעל עולם הטבע והוא עולם הנשים⁶² ובזה עולם ההוא נתגלה לכאן או יש הנאה של נס, אבל בנס פורים בפרט נתגלה שעולם הזה מונהג על ידיו ית', וזה יותר עמוק, שהוא מראה שהכל בידיו וממנו ית'. ולבן מובן מאי למה חביבים בכלל גנולי הנם מידיו ית', ולבן בדוקא כאן היה הנם בח"ל וגם בפרט כאן אהשוריוש שהכל נכלל במגילה הנס מידיו ית', וזה יתיר ערך, וכל התיאור של כל מה שקרה עם הכסא של יש לשאל אסתר מן התורה מנין, שכאן נתגלה שככל ההסתדר מידיו ית'. מה שלא נעשה נס נגלה במגילה הזאת הוא בשבייל גודל הנם שהוא גדול ביותר עד שבא ממקומות עליאן הנסתדר עד כדי כך שאי אפשר להיות אורה מעלה בנגלה, ולבן יש לבסומי עד דלא ידע שהוא דרנה שלא שיקן לנו בכלל, שככל כמה שאנוTopics זה מראה על נושא דרשת הנם.

⁶³קדושת שבת קבוע מה' ית' ויו"ט ור"ח ישראל מקדשים אבל פורים נקבע על ידי המן הרשע, ועל ידי גורלו. וטעם הדבר היא עצם, שהרי כל גורל הוא מציאות של מקרה, ועicker החסרון בעמלק היא והשכטב אשר קרך בדרך, שהם עשו את הדרך למקרה, אבל כאן בנס פורים נתגלה שהכל, גם הגוי השונא יהודים יותר מכולם, וגם המקרים הם מידיו ית', והם הננתנו ית'. ואם זה נתגלה אז אין שום מקום לבחירה בכלל, שהרי או נתגלה שככל מעשינו היא מידיו ית', ואין מקום למעשינו לבד, ולבן באן בדוקא היא בא דרך הספר.

וע' יומא (דף סט:) למה נקרא שמן אנשי הכנסת הגדולה שהחזרו עטרה ליושנה אתה משה אמר הא-ל הנדול הנבור והנורא אתה ירמיה ואמר נקרים מקרקין בהיכלו איה נוראותיו לא אמר נורא אתה דניאל אמר נקרים משתעדים בבניו איה נבורותיו לא אמר גבור אתו איננו ואמרו אדרבה זו היא נברתו שכובש את יצרו שנית ארך אפים לרשעים ואלו הן נוראותיו שאלמלא מורהו של הקדוש ברוך הוא היאך אומהacha יכולה להתקיים בין האומות, ע"כ ומפרש המהירוש"א אנשי הכנסת הגדולה שהיו גם בסוף שביעים שנים של גלות בבל וראו באותו השנים שנצלו ישראל מכמה צרות בגין מעשה המן שנצלו על ידי מרדכי שהיה מכל הכנסת הגדולה חזו לומר הרי בכל השנים הללו שהאריך הקב"ה אף לרשעים וזה נס פורים וזה גליוי של נוראותיו ית', ונברתו ית'.

איתא באותו המדרש הנ"ל (משל' ט) היא טבחה טבחה מסכה יינה אמר ר' אביהו, זו אסתה המלכה שבשעה שהגע צער גדור לישראל בימי מרדכי, מה עשתה, התקינה סעודה לאחשורוש ולהמן הרשע נשתרבו יין ביותר, וכסביר היה המן בעצמו שחקלה לו כבוד, והוא לא היה יודע שפרשה לו מצדקה, שמהוו ששכרתו יין קנתה לה אומתה לעולם, ע"כ. כאשר אתה נותן לאחר לחם והוא רוצה לקבל ממק דבר זה הוא נמסר לדך, שאו הוא תחת רשותך ומקבל ממק חיות, ולבן כתוב (חולין ז) על רחוב"ד שמיימי לא בצע על פרוסה שאינה שלו, שעלי ידי וזה הייתה בוצע עליו הוא היה שם את עצמו תחת רשות אחר, ומשעבך את עצמו אליו, ובזה שהמן שם את עצמו כך לאסתה הוא נמסר בידייה.

עוד אפשר לפרש שבסודה או האדם בטוב לבב ובאיו אינו חסר כלל, ודבר זה להקלת ומכשול, שהאדם צריך שיש לה תמיד בראותו שאינו בשלימות, וצריך השלמה מה' ית', ואו הוא מקבל את זה מה' ית', אבל אם הוא מרגניש את עצמו שלם או דבק בו ההuder, ולבן בדוקא יש יציר הרע באדם כשהוא יוצא לאויר עולם, אבל כשהוא בבטן ולא הושלם יצירתו אין דבק בו ההuder. ולבן בדוקא בסודה נדבק בהמן ההuder.

עוד פן אפשר לפרש הייא שכאשר האדם משתבר בין או סר ממנו החסל ונעשה בעל גוף לנMRI ובזה הופר מן האדם כחו שיש לו מלמעלה, שהרי כל מעלה האדם היא שכלו⁶⁶.

ולפלא הדבר שבസודת פורים יש ג' דברים א' ריבוי סודה במיויחד, ויש להשתבר בדוקא, ויש לשלוות מנות איש לרעהו, שהיא חלק של הסודה מאחר, אם כן בולנו משועבדים א' לשני.

והוא הדבר אשר דברנו שבפורים צריכים לסליק כל כוח שיש לנו מצד עצמנו ולשים את הכל בידיו ית'.

ויתכן שהוא הטעם של הפסוקים שיש להירדם באמצעות השתייה בדוקא, שהרי זה דרגת חוקיהו המליך שבשעה שבא אליו סנהרב הוא הילך לישון להראות שאין בידו כלום, אלא הוא לא פועל כלום, וזה ההשתדרות שלו.

קימו וקבלו

איתא בגמ' (שבת פח) ויתיצבו תחתית ההר אמר רב אבדימי בר חמא בר חפא מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר בנגנית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם אמר רב אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא אמר

רבא אף על פי כן הדור קובלוה בימי אחשורוש בכתב **קימוט**⁶⁷ וקבלו היהודים קיימו מה שקיבלו כבר, ע"ב.

ויצא לנו שבאים פורים היה יום של קיום הקבלת התורה, ובלשון רבותינו היה יום של ביטול המודעה רבה לאורייתא⁶⁸, הקבלת תורה ברצון נתגלה במצוות קריאת מגילה שבה היה תוספת על התורה, ואם רוצים תוספת, ז"א שכל התורה היא ברצון עצמם. ונראה פירוש דבריו היה שכאן במצוות קריאת מגילה נתגלה המשך התורה, וננסח להבין.

אי' מהדברים שבו האדם נבדל מן הbhמה היה בכח השכל שלו, וההבדל שבו שאנו רוצים להסביר היה הכח שהאדם יוציא דברים מעצמו. אפשר ללמד לקוף לעשות הרבה דברים אבל שהוא יבין מעצמו המשך והידוש, לא יתרבן, וזה רק שייך לאדם הנברא בצלם אלקים. שהרי הצלם נקרא על שם האלקים שהוא השם שבו נברא העולם, ז"א שהאדם נברא כבורה, בעשה עצמו, וכל התורה נתן לנו כדי שאנחנו נקבל את זה ונחויר את הכל חורה למעלה, ובאשר מוחירים למעלה לא עומדים כראוי (שפיגל) ומהזירם מה שמושפע אלא אנחנו חייבים לקבל ולהיות אחד עם התורה, ולהוציא את תורה מעצמננו, ז"א שאנחנו נהיה מעין המתגבר לנגולות דברי תורה. וכך רבותינו שואלים על מאן דאמר איך אמר כך אם הוא תלמיד של בית מדרש מסוים, שהחידוש תורה של כל אי' ואחד נמשך אחרי שורש מציאותו הפרטני⁶⁹. להיות מעין המתגבר ולהוציא פירות של דברי תורה רק שייך ברצון, עד כדי כך שדרגת התורה עצמנו היה כפי החשק והרצון (ע' דברינו בברכת התורה שזה הטעם שמקשים והערב נא). אם כן כאן היא החג של תורה בתוך רצון, וכך דוקא ביום זה יש חיבוב של שמחה שהכל יהא ברצון. [עכ"ז] המשתה ושמחה הם מצוות וחובבים, ז"א שהם הכרה, וכן הקבלת התורה ברצון היא שמקבלים על עצמנו את הכהה עליהם ההר בגנית, שהוא ברצון, שאנו מחברים את הרצונות הפרטניות שלנו עם ההכרה שבתורתה].

בימי פורים זכו או להתפשטות קדושת תורה שבעל פה בלבבות בני ישראל, שהתחיל מאנשי כנסת הגודלה, ז"א שכאן הייתה התפשטות של תורה שיצא מכאן, תורה של חידושים, וע' דברינו (ברכת שובר אויבים ומגניע ודים) שהמתגnder לעמלק היה דרגת דני דרבנן, שדוקא חידושים שאנו מחדשים היא התקון נגד המן.

ויתכן שיש עוד הערכה נפלה והיא שלשון הפסוק (ט/בז) היה קימו וקבל היהודים עליהם ועל זרעם ועל כל הנלומים עליהם ולא עבר וכו', ז"א שהקבלה היה בלשין יהית, והיחיד הזה היה היהודים זורעם וגם הנרים (ע"ש רשי), וטעם הדבר פשוט ביותר משתי פנים אי' שהרי נתינת התורה היה שייך לך ורק לכל כלל ישראל כמש"כ באיש אחד בלבד אחד, וטעם הדבר היה שה תורה למצוות של כלל ישראל במצוות אחת, ועל זה אומרים אתה אחד ושםך אחד (ע' רמב"ן ה'ק) לתורה שכל התורה שמות של הקב"ה) וכי בעמך ישראל נוי אחד בארץ, ובכמו שקבלת התורה רק שייך לך נס חידושי תורה שיצא מהם רק שייך אם כל ישראל עושים זאת.

ויתכן שיש עוד נקודה שיש להדגиш כאן בדוקא שמותרנים גרים יותר מאשר מקומות⁷⁰ שנרים באים מחד הטומאה מתקשר עם כלל ישראל, ויש להם אפשרות

⁶⁷ ע' כללים א/טז. לגבי קימו וקבלו שיקמו למעלה מה שקיבלו למטה שרק שייך לבנות בית שני אם ימסר להם כל מפתחות של עולם זהה לשולוט למגMRI

להתחבר⁷³ עם כלל ישראל, ואם לא או הם נכלים לגמרי, זהו גרים וערב רב⁷², אם כן יוצא שבאמת הגרים נחלק לשני חלקים אלה שהם חלקים של כלל ישראל, ואלה מהם לא גרים כמו שצורך והם קשים לנו בדוקא שהם מתחברים אלינו, ומפריעים, ולכן בדוקא בפורים שאו יש חיוב שככל כלל ישראל יתחברו יחד לחדר הידוש תורה יש צורך מיוחד שהיה גרים, דוקא החלק השפלו ביותר של כלל ישראל שיש להם אפשרות להוציא את עצם מהכלל בכלל.⁷³ וזה הריקודים שבפורים, שהגרים הם בחינת הרגלים, שנם הם יצטרפו לשמחת הפורים, ולקבالت התורה.

אם כן מובן ביותר העניין של משולח מנות שהם באמת חלק של הסעודת פורים, ז"א שהיא לעשוות מצוה יהוד, והן מתנות לאביוונים שנם אלה שאין להם מה לעשוות הסעודה עוזים.

בתוֹב בגמרא מגילה (דף יג:) ביוֹן שנפל פור בחודש אדר שמה שמחה נдолה אמר נפל לי פור בירח שמת בו משה ולא היה יודע שבשבועה באדר מז' ובשבועה באדר נולד, ורשי שם כותב כדאי הלידה שתכפר על המיתה, כדאי פירושו יש לזה שווה ערך, ז"א שאפילו שהפור נפל על החדרש שנולד משה, הפור קיים ומהמת שעוז נט' מטה, ושהחטו שמחה אמיתי אלא שיש לנו אפשרות לכפרה, אבל לו לא הכפירה הוא היה נשאר צודק. מסורת המודعا רבעא לאריריתא שהיתה אז, היא מיתת משה, והלייה הייתה הדור קובלות.

⁷⁴ כל דבר יש לו זמן מוגבל, שהרי הכל קיים במערכת של זמן, ונורלות של הזמן היו כדי לדעת הזמן שהוא סוף של כלל ישראל, ובאשר הוא ראה שהסופו היא הסוף של משה שהוא רבעם של ישראל וצורת כלל ישראל מזה הוא חשב שיש شيء מתיים ביום הולדתם היא ישראל. אבל לא ידע שבז' באדר נולד, ז"א שהמעלה שצדיקים מתיים ביום הולדתם היא שדבר שהוא שלם התחלתו וסفو מתחברים לאחד כמו כדור, וכך בזה שמחה מז' ביום שנולד, אם בן סופו אינו הuder בכלל, אלא השלמה ונמר, אם בן צורת כלל ישראל הוא שלם, שהוא גמר בהתחלתו, ופועל בשלימות פועלתו, אם בן כל מיתה היא העברה לשלב אחר, שאין הדר אלא רק שניינו. וע' גמ' (תמורה דף טז) אמר רב יהודה אמר שמואל שלשת אלפי הלוות נשתבחו בימי אבלו של משה ובוי' תנא אלף ושבע מאות קלין וחמורין וגוזירות שוות ודקדוקי סופרים נשתבחו בימי אבלו של משה אמר רבבי אבלו עפ"כ החיזון עתניאל בן קנו מתווך פלפולו, ע"ב, ז"א שככלול בmittah מוקומו של ענתיאל בן קנו לפלפל ולהדרש.⁷⁵

עוד נקודת

בתוֹב באסתר (ב ט) ותיטיב הנערה בעינוי ותשא חסד לפני ויבח אל תמרוקה ואת מנotta לה ואת שבע הנערות הראיות לחת לה מבית המלך וישנה ואת נערותיה לטוב בית הנשים:

⁷³ הוא ציין זהר ויקח ולא מצאתי, ועי' (זוהר ב מג) וכל פטר חמוץ תפדה בשעה וגוי, פקדוא דא לפדות פטר חמוץ, ולעוזר פטר חמוץ אם לא יפדה ליה, הדא הוא דעתיב ואם לא תפדה וערפטו, רוזא דא יציר הרע יכול לאחוזה בתיבתא, ובतור לאחוזה יציר הטוב, כמה דאומואה אם זכה עוזר, אם לא זכה כנדגו, בגין דאיינו דיוינא חד דשה, וחוד חמוץ, ואי זכה לאחוזה בתיבתא, אף על גב דאיינו חמוץ עם הארץ, תפדה מן גלוותא בשעה, דאיינו (ירמיה נ ז) שה פורה ישראל, ואי לא הדר בתיבתא, וערפטו, שי ליה עם קשה קדל, דעתידין לאתמחאה מן ספר חיים, דעתיליהו אטמר (שמות לב לא) מי אשר חטא לי אמחנו מספרי, ע"כ.

הבהילותות כאן מוסבר בגר"א בגלל שעשנו הבינה שאסתר תהי המלבכה, וע' פרק הוריות של המפס"י שהענין של מהירות היא שווה לא תחת הומן, ולכן כאן הענינים של הנואלה לא היו תחת הומן, וזה המלכת אסתר, הוצאה המן (ו' יד) ושליחות האגרות (ח' יד), ולכן נקרא הנואלה אילת השחר, שכאן בפרט יש תשקה ליצאת לאורה, וככאן ב מהירות בפרט

סעודתו של אותו רשות

איתא בגמ' (מנילה יב). שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יהאי מפני מה נתחייבו שנאיין של ישראל שבאותו הדור כליה אמר להם אמרו אתם אמרו לו מפני שנহנו מסעודתו של אותו רשות אם כן שבושון ירנו שככל העולם כולם אל ירנו אמרו לו אמר אתה אמר להם מפני שהשתחו לצלם אמרו לו וכי משוא פנים יש בדבר אמר להם הם לא עשו אלא לפנים אף הקדוש ברוך הוא לא עשה עמהן אלא לפנים, ע"ב.

יש לשאול שהרי בתוב בתרגום (ת"י מנילה א ג), וכן מדרש (אבא גוריון א') שאחשורוש הומין כל המלכים של המאה ועשרים ושבע מדינות לסעודה של ששה חדשים, ולכןן כל החוב מיתה היא רק בסעודה של ז' ימים ורק זה שייך לכל העם, ולזה יהודים השתתפו. והוא כתוב (א ח) ובמלואת הימים האלה עשה המלך לכל העם הנמצאים בשושן הבירה למינדול ועד קטן משתה שבעת ימים בחצר גנט ביתן המלך, ותרגם התרגום שהמלך עשה לכל עם בית ישראל שנמצאו רשעים בשושן הבירה, שנמננו עם הגויים הדיריים בארץ, וכן מדרש (אסטר רבבה זיג, אבא גוריון ד, וכן שיח' ש' רבבה זח), שעיקר מטרתו היה של המן להחטיא את בני ישראל על ידי הסעודה.

אם כן יצא לנו שהחטא היה שם השתתפו בסעודה המוועדת ליודים ולא היה שום איסור לא בהשתחו ולא באכילה – תומ' כתובות לנ: וש"מ, ז"ע טעם הדבר.⁷⁶ החטא שלhem היה בזה שהם נהנו מסעודתו הם העמידו את עצם בצורה שהם קיימים מתוך השפעה של אחשורוש (ע' דברינו בברכת המזון), אבל צריכים להדגиш שככל אומה יש לה כח הטומאה המוועדת לה, ופרש היה שייך להאות אכילה⁷⁷, וכן כתוב בגמ' (ע"ז ב:) פרשיים שאוכלי ושותין כדוב ומורבלין בשר כדוב, פ"י רשי' מסורבלין – שמנים. שם היו אוכלים אצל סעודה של אחר, לא היה בזה חסרון, אבל בזה שעיקר כח הטומאה של פרם הוא תאوت אכילה, והם ישבו ואכלו בסעודתו, ז"א שהם הסכימו לנגולות זוatta, ובקשו אותה. שם רצוי קיום בגנות תחת המלכות של פרם. אלא היו חייבים להתנגד לסעודה דוקא של רשות ולקדש שם שמים להראות שאין לנו שום קשר עם המלכות זוatta.⁷⁸ כתוב שגם נהנו מסעודתו של אותו רשות, ולא שהשתתפו ולא שאכלו אלא שנחנו, נתנו ליצר הוה להיבנים אל תוך החיים ולהלב שלהם.

ולבן התקון היה בדוקא על ידי (ד/טו) לך כנום את כל היהודים הנמצאים בשושן וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלשת ימים לילה ויום. וככתוב במדרש (תהלים כב) שהאל תאכלו ואל תשתו מתכוון לומר צומו עלי על שאכלתם ושתיתם מאותה סעודה של אחשורוש, ועל ידי הצום אפשר להזכיר הכל לשרשא, (והוא העניין של צום של משה ארבעים יום ולילה)⁸⁰, ולכן דוקא כאן שעוזבו שורש השפעתם, היו צריכים להרתחבר עוד פעם. ודוקא הצום של שלשה ימים רצופים וזה עיכל את הווומה שבעל ישראל שקבלת מהנהנה של או'

וחזרו לשורשם⁸¹, ובפרט שכאן עייבת השרש היה בוגל תאות, וכאן התקון היא, בדוקא גנד התאות⁸². ولבן גם אנו מתענים להוציא מעצמנו כל קשר ליצר של תאות, כדי לקבל תורה בטהרה.

הפור הוא הנורל

יש עניין בעמלק שלא מצינו בשום אחר, והוא השבת העונש שהם רצו לנו על ראשם, שלא מצאנו בין או בבל, אלא רק בעמלק, והוא הבהיר (משליל יא/ח) צדיק מצורה נחלץ ויבא רשות תחתיו, והגרא שם מפרש שזה הולך על המן ומררכי (אסתר רבה יט), ולשונו היא ואותה הצרה אינה חווורת ריקם אלא הרשע בא תחתיו, זא שהגנירה קיים באחר, וצ"ע פירוש הדבר?

אבל לפיה זה מادر מובן הפסוק (אסתר ז/ז) ויתלו את המן על העין אשר הכנין למרכי וחתמת המלך שככה, ואיתה בחוז"ל⁸³, שככל פעם שיש הנהגה של דין, וזה נהפק לרוחמים וזה מציאות של שכבת חמת המלך, וזה הבהיר אשר העם שכבה לו, זא שיש להם הכח להפוך מידת הדין לרוחמים. אבל צירכיהם לזכור שזה לא היה כמו כל שכבת חמת המלך שכאן השכבה היה מתווך עונש לעמלק, והמלך סתם היה מלכו של עולם. אלא פירוש הדבר היא שארך אפים ביע"ג מידות זהם ב' מידות שזה אריכות אף הן לצדיקים והן לרשעים, וזה קשה למה היא א' מי"ג מידות הרוחמים? ארך אפים לרשעים היא המידה של חמת המלך שככה⁸⁴. זה שהורד לנו היע"ג מידות הרוחמים היא משה וכתווב בחוז"ל שם שימוש בגמי' שכבה, וזה שיך גם לאשרי העם שכבה לו, וגם חמת המלך שכבה].

אלא להבין כל רע שנמצא בעולם שורשו באפשרות בבחירה, והאפשרות בחירה בצד הרע היא כל מקומו של היצור הרע, ולבן כל כמה שאנו מצלחים לנידול הוא נחלץ, אבל יש עוד עניין של תיקון, והוא מה שקורה ביה"כ וזה שער לה' ושער לעוזאול (שיש לו גורל והוא הפור), וזה שכאשר כל ישראל מגיעים לדרגה מסוימת או השער לוקח את העבריות ונושא אותם לעוזאול, ופירוש הקרבן ההוא היא שם העבריות שבנו הם לא שייכים לנו או אפשר לשלהם אותן החוצה, ואו גם אפשר ליתן את העונש שלהם לאחרים⁸⁵. ולבן מובן מادر שחמת המלך שכבה מתייחס לכעסו ממיתת ושתי שאו הייתה המשתה שנרגמה החזוב מיתה (אסטר רבה ג/טו").

וכאן רואים ברור פירוש הדבר של נהפק הוא. וכאן הוא הפורים בלשון רבים שיש שני גורלות אחד לטובה לנו ורע להם, אבל זה שתי צדדים. וע' בפסוק (ט/ב-כו) ויכתב מררכי את הדברים האלה וישלח ספרים אל כל היהודים אשר בכל מדינות המלך אחזורוש הקרים והרחוקים לקוים עליהם להיות עושים את יום ארבעה עשר לחידש אדר ואת יום חמשה עשר בו בכל שנה ושנה כימים אשר נחו בהם היהודים מאובייהם והחידש אשר נהפק להם מיגון לשמה ומאבל ליום טוב לעשותם ימי משתה ושםחה ומשלוות מנות איש לרעהו ומנתנות לאביזרים וקבל היהודים את אשר החלו לעשותות ואת אשר כתוב מררכי אליהם [למה חוננים אז] כי המן בן המדטא האנגני צרר בל היהודים חשב על היהודים לאבדים והפיל פור הוא הנורל להם ולאבדם ובבאה לפני המלך אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה אשר

⁸¹ צ"ע איופה כתוב שזה שייך למיתת ושתי, ואלי ברע"מ לעיל

חשב על היהודים על ראשו ותלו אותו ואת בניו על העץ [ז"א בגלא שהיה מציאות של העולם היה עומד נגד כל ישראל וזה נהפך] על בן קראו לימים האלה פורים על שם הפור על בן על כל דברי האנרגת הזאת ומה ראו על כבב ומה הניע אליהם, ע"ב. ז"א בגלא שהיה מציאות שמתנגדת לכל כל ישראל, וננהפכ עלייו בדוקא או יש לקרוא את החג על שם הפור, שהוא הנורל שננהפכ. וזה פירוש שהחמה בערבה בו, שהקב"ה לא חוציא את זה והחוצה שלא היה لأن שם לכל ישראל וזה לבליה ואם לנויים אין סיבה.

וע' גרא"א (אסתר ג/ז) שעיקר הנם היה שננהפכ כל המזלות שהיו תקיף להמן וננהפכו לרעה לו, והוא הדבר אשר דברנו, שהיה להם כח חוק, וזה היה לכלום בגלא הנורל הנ"ל. ויתכן שההטבה לכל ישראל כלול בנים, וצ"ע.

המחר"ל⁸⁶ מפרש את זה למי שהוא וורק בכוח גדורaben אל קיר ברזל להפיל את הקיר או האבן נהפכ על הזורק. פירוש הדבר שצרכים לזכור תמיד היא שכחוב (ד/ג-יד) ויאמר מרדכי להסביר אל אסתר אל תדמי בנפשך להמלט בית המלך מכל היהודים כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלחה יעמוד ליהודים מקום אחר ואת בית אביך תאבדו וכי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות, ע"ב. ז"א שהסופ הטוב ודאי יגיע, ואין בכך ספק וחישש, אלא כל המקום שלנו היא רק לדעת שאם נוכה להיות בתוך האלה שישלטו בסוף תלוי בנו.

ונשרם של העניים הכל כבר מותקן (ילקוט אסתר ה/רמו תרנו) פעמי אחת נתן המלך ממון ושגרם בראשי ניסות לכבות את המדינה, נטל המן ממון שלו ואבלו ולא נשתייר לו ממון, כשהבא להוציא על בעלי מלחמה לא היה בידו כלום, אבל מרדכי חצי של ממון היה בידו, בא המן אצל מרדכי אמר לו לויני ממון זה שבידך אמר לו אין אני מלך אלא אם כן תמכור נפשך לעבד לי, קיבל על נפשו והלהוו, וכתב לו הרי המן עבדו של מרדכי, ובין נפשיה למרדכי בטולמא דנהמא, היינו דאמר ליה מרדכי להמן עבדא דקנה נכס עבדא דמאן נכס דמאן, ז"א שבעצם המן היה תחת יד מרדכי ורק צריך לנחות ואתו ויתכן עוד מאד שהעלויות הזאת היא גורמת ההגהה של (ירושלמי מגילה ה). אין מדרקין במצות פורים אלא כל מי שהוא פושט את ידו ליטול נותני לו⁸⁷, שיש גilio עליונה כל כך שלא צרכים לדرك בהשפעה.

ויתכן שזה פירוש דברי הנורל על חיב אנייש לבסימא בפוריא עד שלא ידע בין ארור המן לבורך מרדכי, פי' הנורל ר"ל בין נקמת המן לנגורות מרדכי והוא מה שכחוב גדולה נקמה שניתנה ואמרו גדולה דעה וכיון שנטלה הדעה לא ידע, ז"א שהרובד שבו נתגלה כאן היא מעלה דעת האדם כמו בקרבן של יה"ב ולכון כאשר אין דעת שלנו שולט או יש גilio שלא מפריד בין נקמת המן לנגורות מרדכי אלא רק יש הנורלות, וצ"ע

איתא במגילה (דף ז:) אמר רבא מיחיב אנייש לבסימא בפוריא עד שלא ידע בין ארור המן לבורך מרדכי, ע' תומ' ר"ש בין ארור המן – בירושלמי מפרש שצ"ל אחר קריאת המגילה ארור המן ברוך מרדכי אורה ורש ברוכיה אסתר ארורים כל הערלים [ג"א הרשעים] ברוכים כל ישראל ויאמר נמי ונם הרבונה זכור לטוב, ז"א שיש מצוה להגיד ברוך מרדכי ואror המן, ולשות עד לטעות לומר ברוך המן ארור מרדכי, ופירוש הטעות היא שבתוך כל טומאה יש ניצוץ של קדושה, ולכון יש להמשיך אליה אור, אבל זה בדוקא ללא בונה שזה רק

בלא דעת כשהוא שיכור, שם ובה דעת או יש הארה לצד הרע⁸⁸, ונראה פירושם של דברים היא שיש טוב בהמן שווה הביא אותנו לחשובה, ויש יש להתפלל לחזק אותו, אבל זה רק בתפילה שאנו לא מבינים שום דבר שבמערכת הזאת יש צד לחזק את המן ולהחליש את מרדכי, אבל במערכת הזאת אין לנו מגע, וכל המגע שלנו היא במערכת שלה דעת שלנו, אבל בפורים שנתגלה ונהפוך הוא, שהגורל נחפה, או נתגלה מערכת שבו לא תופסים כלום, ואו יש מקום להתפלל עבור הגדרת המן והשפלת מרדכי.

---

⁸⁸ לא ברור לי שכונתו כמו שכותבת וצ"ע בדבר.

אסטר שנשא לאחשורוש

איתא בגמ' (מנילה יב ע"א) שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יהאי מפני מה נתחיבו שנאיהם של ישראל שבאותו הדור כליה אמר להם אמרו אתם אמרו לו מפני שננהנו מסעודתו של אותו רשות אם כן שבשושן יחרנו בכל העולם כולם אל יחרנו אמרו לו אמר אתה אמר להם מפני שהשתחו לצלם אמרו לו וכי משוא פנים יש בדבר אמר להם הם לא עשו אלא לפנים אף הקדוש ברוך הוא לא עשה עמן אלא לפנים, עכ"ל. צ"ע אם כן באיזה עבירה עברו כלל ישראל. ע' רמב"ם (יסודי התורה פ"ה ה"ד) וו"ל כל מי שנאמר בו יעבור ואל יחרן ונחרן ולא עבר הרי זה מתחייב בנפשו וכל מי שנאמר בו יחרן ואל יעבור ונחרן ולא עבר הרי זה קידש את השם ואם היה בעשרה מישראל הרי והקידש את השם ברבים כדרניאל חנניה מישאל ועזריה ורבי עקיבא וחביריו ואלו הן הרוגי מלכות שאין מעלה על מעלהן ועליהם נאמר כי عليك הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה ועליהם נאמר אספו לי חסידי כורתך בריתך עלי זבח וכל מי שנאמר בו יחרן ואל יעבור ולא נהרג הרי וזה מחליל את השם ואם היה בעשרה מישראל הרי וזה חיליל את השם ברבים ובטול מצות עשה שהוא קידוש השם ועbar על מצות לא תעשה שהיא חלול השם, עכ"ל. וע' רשי (ויקרא כב לג) שמספרש את הפסוקים, ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם המוציא אתכם מארץ מזרים להיות לכם לאלהים אני ה', שהוחזקה מזרים היה על מנת שיקדשו שמו.

צ"ע בדברים הללו, שהרי מבואר שיש מצות קידוש ה', ואיסור חילול ה', ומיל שמקדש שמו הוא בכלל הצדיקים כדרניאל ור"ע וכו', והוא בגדר 'חסידי', ועכ"ז יש איסור תורה שלא לעשות כמו אכילת חזיר, ותויב מן התורה לעשות כמו הנחת תפילין, ולבן איןנו מידת החסידות בכלל, ועוד הרי כתוב ברש"י שיש ממשימות שיציאת מצרים הייתה על מנת שיקדש שמו ית'. אבל יוצא אם כן שהאיסור שככל ישראל היו חביבים כליה עבورو בזמן פורים היא מצד השתויה לצלם לא היה איסור עז' אלא שהיללו את השם, ועל אף שאין בה שום עונש בית דין, שזה בגדר אונס (ע"ש ברמב"ם), וצ"ע בדבר.

ע' גמ' (מנילה י ע"ב) וו"ל רבינו שמואל בר נחמני פתח לה פיתחה להאי פרשṭא מהכא תחת הנעצוין יעליה ברוש ותחת הסרפד יעליה הדם תחת הנעצוין תחת המן הרשע שעשה עצמו עבודה זרה דכתיב ובכל הנעצוים ובכל הנהלוים יעליה ברוש ומה מרדכי שנקרא ראש לכל הבשימים שנאמר ואתה קח לך בשמיים ראש מרדך ומרתגמנים מרוי דברי תחת הסרפד תחת ושתי הרשעה בת בנו של נבוכדנצר הרשע ששרף רפידת בית ה' דכתיב רפידתו והב יעליה הדם וו אסטר הצדקת שנקראת הדסה שנאמר ויהי אומן את הדסה והיה לה' לשם זו מקרה מנילה לאות עולם לא יברת אלו מי פורים, עכ"ל.

וב"י הגר"א וו"ל, תחת הנעצוין כו', כי ב' דברים בחרבן בית המקדש סילוק השם וסילקו השבינה שבhem' מקום שכינה וע"י הריגת הצדיקים הוא סילוק השם, דו"ג, אדם וארץ^ט. וו"ש המן שעשה בו ושתי בו ששרף והן ג"כ דו"ג. וננד זה ב' גואלים, והן ג"כ דו"ג, מרדכי שהשיב את ישראל לאביהם שבשמיים, ולא רצתה להשתחוות להמן, ואסטר ותלבש אסטר מלכות וזכתה למלאות. וכו' וו"ש והיה לה' לשם אלו ימי הפורים כו' שם ואות נוק וdecora ונעצוין וספרד ב' קוצים הן גביה ונמק נגד דו"ג וכן ברוש וחדס נגדן ואלו ב' הן בת'ת

^ט ע' בהגר"א בת"ז קטו נ"ד שאדם חמוץ הם דו"ג ומושמע שם שגם עולם וצ"ע.

ויסוד כמ"ש אתן במדבר ארנו שיטה בו' בערבה ברוש ובן ב' גואלים, עכ"ל.^ב רואים שבְּעִנִּינִי פורים הם בזוגות, צ"ע אם זה העניין שיש ב' תיקונים בפורים, והם ההג והקריאת מגילה.

נ"ל שב' חטאים [וממילא ב' התיקונים וב' הגואלים וכו'] שהיו מובנים כך. א' היה עבירה במעשה ולבו לשמיים, וא' היה עבירה בלבד ומעשי חיצוניים היו מותרים. אם ח"ו כלל ישראל היו עושים שניהם יחד כלומר ע"ז בלבד לע"ז או לא יכול מסעודתו של אותו רשות ויהי לא כשר, אז באמת היו אבודים, שכן' ליש דו"ג אצל הסט"א, ועל ידי עבירה שלימה היהת נבנית היצור בשלימות, אבל מאחר שהם נחلكו, אז יש ב' תיקונים נפרדים שהחיברים לעשות. התיקון נגד הצלם הוא הקידוש ה' כלומר המעשה מצוה, אפילו בגדר אונס, וכל מקומו היא בחיצונית, והוא נקרא בגדיין. והתיקון השני היא בפנימיות בלבד לא עיקרו המעשה.

ע' יהל אור ח"ב ב' ע"ג וו"ל, וכל עניין בוואו דהאדם לעולם הזה לתקן את הנפש הלבוש הזה, ולכן רשעים אולין ערלאין [ערומים] בההוא עלמא, וידעו כי ערומים הם, וו"ס (מנילה יב ע"א) מלמד שהיתה מפסקת בנות ישראל ערומות כי וכמ"ש בפי לאסתור ע"ש, כי בחטאיך האדם מפסיק נשמות עליונות מלובש שלחן וזה הלבוש מתלבש בסט"א והוא גלות השכינה בלבושה ג"ב, וו"ס ושתי שהיתה גנות לבושים דישראל ובאה נחלבשו בחטאיהם, ואסתור תקנה כי היא שכינה דבריאה כמ"ש ברע"מ וו"ס שנגור על ושתי ליכנס ערומה ובאסטר ותלבש אסתור מלכות (בגדי מלכות) וזה היה צורת ישראל ואח"כ גנותם והבן.

פירוש דבריו שהאדם הוא בניו מכמה מדיניות, יש כלו קדוש, כלו חול, ואמציע, הכלו חול ישאר באן בעולם הזה בCKER, והכלו קדוש אין מקום עבודה שהוא קדושה, ובכל העבודה היא בלבושוי, שהם עומדים ביניים. עצם זה ששתית פשתה לבנות ישראל ערומות היא גינויו שהיא לה כח על בה"י הלבוש הפנימי של כל ישראל, וזה בדיקת העבירה החיצוני אפילו אם לבו לשמיים. אם כן צ"ע גدول שהרי למה אסתור לא מסרה עצמה על קידוש ה' לתקן החטא שבচাচনিয়া?

אלא ע' זהר ח"ג רעו ע"א וו"ל, ורבנן מארי מתניתין מטרונית אסתור בה ומלוותו בכל משללה. בתר דאתלבשא ביה אסתור שליטת אסתור על אהשורוש ואומתיה ואסתור בהו והרוג בשונאים ואיתים דאותה עמה אף על גב דהוו בביתה חדא ח"ו אלא בנונוא דיוסף דאתמר ביה ותנה בגדו אצל ולא לבשו אלא בנדו לישנא דבוגדים בגדו והכא סתרא רבבאה ובגין דא אסתור לישנא דסתרא אה סתר לי שכינה אסתירת לה מהחשוש וייחיב ליה שידקה באתרה ואתחדרת איה בדרועיה דמרדכי ומרדכי דהוה ידע שמא מפרש ושבעין לשון עבר כל דא בחכמתא ובגין דא אוקמה מארי מתניתין דאפיקו بلا דא אית ליה לב"ג קודם דיתיחד עם אתהיה למלא עמה בגין דשםא שידקה אתחלפה באתיה ודא בתאתא מאילנא דטוב ורע אבל אם היא משכינה לית לה שנייה הה"ד אני יי' לא שנייה.

[תרגום:]

וע' ת"ז סה ע"א וו"ל, ומאן דעתך אותן ברית בכל אחר דאייה בין ברית מילה בין בשבת ויום טבין קודשא בריך הוא נטיר ליה בגינה בכל אחר ומכם עליי משנאו נונוא

^ב וצ"ע זה שיש שם ואות איזה דבר ואיזה נוק, וע' זהר ח"א לב ע"א [ויז"ל תנין], מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל, בגין דתרין דרגין איינן, מילה ופ魯עה, זכר ושמור, צדיק וצדקה, דבר ונוקבא, אותן ברית דא יוסף, וברית דא רחל, ואצטורך לחברא לנו, ובמה מהחבר לנו, כד איזה גוזיר ופ魯ע, ומאן דגוזיר ולא פרע כאילו עבדו בינייהו פ魯ודא]. שיש ממשמות שאות היא דבר, ואו שם היא נוק. אם כן רואים שיש שם השיך לדבר ולעליל לנבי סילוק השם, וסילוק השכינה אז שם שיך לנוק, ויש לעין בזה

דמשה דאתמר ביה בצל שדי' يتלוןן ובגנונא דאסתר דסתיר לה מהחשורוש דאייה ערל וטמא ושיי באטרה שנית בדיקנא דילה הה"ד (אסתר ב') כל אשר תאמר גנו' בערב היא באה ובבקר היא שבה אל בית הנשים שני ואיהו נטיר לה מהמן הרשע הה"ד (תהלים ל'ב) מצר הצרני דאייה צר ואובי בתרגום:], ע"ש בגר"א זוויל, ר"ל שלבן נקראת אסתרDKודם שנשאת לו היהנה נקראת הדסה ע"ז דבריו של הנר"א ת"ז ס"ג שכלי בינוים של הו"ה בהסתור פנימיו. וע' ע"ח שער קל"י נגה פרק ז זוויל, וזה עניין אסתר שהיתה מנהת שידיה²⁸ במקומה ומודוגנת עם אחישורוש כמ"ש פרשת תצא (רעד"מ דף רעו ע"א), ובתקונים (דף נ' סה ע"א), והוא קל"י נגה שלחה מבח' הרע הנקרא ש', והיתה יודעת היא ומררכי להשביע השד היצח"ר שלחה ע"י שם המפורש כנוכר שם שיתלבש בדמות גוף וילך אל אחישורוש, ומשם נילד דריש בן אסתר מצד השידה ההיא שלה, והרי הוא בן אסתר ממש, לבן היה חציו טוב וחציו רע, לבן היה גנו' ו גם צוה שיבנה בהמ"ק כי הוא נתן רשות תקופה קודם שמילך כורש.

רואים מהת"ז שעל ידי שמירת הברית, בזכות זה האדם מתקן הלבושים עד כדי כך שיש בידו להפריד החלק החיצוני של הלבוש הזה ממנו, ולמסור לו לעשות דברים. אם כן רואים שהתיקון של אסתר בשמירת הברית בرمמה בה גבויה נהנה לה כח לשלוות על הלבושים לנמרי, ולמסור אותן לאחישורוש, וכך לשלוות על המלכות. ובאן קידוש השם בדרך אחר, והוא בדרך משל מאמר של האדמו"ר מקוצק שיטור קל למota על קידוש מאשר לחיות על קידוש ה', שהרי בגין אסתר על ידי שמירת הברית היא קידוש ה' כל רגע ורגע, ובזה תיקון חלק הנמוך שבה. ובאן תיקון הצד הנוק' שבגנואלים. ובאן תיקון של בית המקדש הפיזי בעולם הזה.

התיקון השיך למררכי הכהונה שקללו בהנאה מסעודתו של אותו רשע. והוא תיקון של הצדיקים, ככלומר נשמות הצדיקים שחיהים בעולם הזה ולא תיקון הבית המקדש הפיזי.

ובכל זה איןנו שווה לי

בעבודת האדם יש לדעת שיש חלק של העבודה שהיא בידיו, ויש חלק שעומד קיים, הבנת זה הוא כך, יש נ' אבות שיצרו מיציאות, יש עוד א' שאינו בגדר אב, אבל הוא אכן א' מהדי' רגלי' מרכבה של הקב"ה אבל אין לו מקום קבוע, שהוא עולה ויורד דוגמת הנשר, ומידה זו את נקרא מדרת המלכות. והוא מרומות באוט י' של שם הו"ה, והג' אבות הם מרים מרים בהו"ה של השם. והג' אבות נקרים הבונים ולאחר עליו נאמר ابن מאסו הבונים היהת בראש פינה, שהם מאסו בו בגלל שהוא למטה מהם, אבל בכחו לעשות למעלה למעלה. כאשר היא יורדת או נתגלה כביבול שם הו"ה בהיפוך, והוא הגילי של הו"ה, ותיקונו הוא לעות למעלה לגלוות הגילי האמיתית, והוא בכל נסיוון ונסיון של האדם. זוויל חז"ל (תז"ח יב ע"א) כאשר היוצר הרע רואים שנותנים לו רשות על צדיק, ליתן לו נסיוון, והצדיק עומד בנסיוונו או אומר היוצר הרע (אסתר ה) וכל זה איןנו שווה לי, ואפילו שחייב אמר את זה על מררכי אבל הרי המן הוא היה דוגמא של היוצר הרע, שהיוצר הרע התלבש בו, ו' בניו היו הי' כתירים של היוצר הרע, וכך בדוקא כאשר מררכי עמד בנסיוונו הקב"ה נתן לו בידי, וכי' שם הנר"א וכל

²⁸ שידה זאת هي אנקוק' דקל"י נגה (פנ"ח חו"פ ו)

זה בו' – ר"ל בס"ת השם בהיפוך שהוא דין נסאה לבר נש אומר שכט וחתה הרכות בדיןא שווה מגמתו בידוע מ"מ אינו שווה לו לקיום דקאים בר נש שאו יסתלק לנודלה. ומאר מובן שנילוי הויה של חדש אשר היא הויה הפוך, ודוקא כאן יש מקום תיקונו (בע"ח ח"פ פ"ו) ובאמת טמן בו כב הענן של (מנילה יד) ישנים הם מן המצוות, שהרי סוד הבשלון של כל ישראל גורם הפיכת הכרובים והמוח, ואי-הסתכלות נקרא שינה, באילו ללא הכרה, שהרי הכרה ללא יחס לא שיק ש אין דעת רע, ובין התחלת התקון היא נדרה שנת המלך מלכו של עולם שהרי וזה חורת הדעת למקומו (ע' מנילה יט ע"א שלפי רשבי מכאן מתייחס חיוב קריית המגילה), והוא עצם ונחfov הוא, שההיפוך על ידי המידה של הוא כמו וזה רחוב), שהוא חורת הדעת (בע"ח ח"פ פרק ה). ובין אז נתנה בית המקדש במש"ב כל מי שיש לו דעת באילו נבנה בית המקדש בימיו (ברכות &). ולפי זה מובן מאר דברי הגרא"א שעיקר הנם היה הפיכת המזלות. ולפלא שהרי כתוב בתיקון אין מול לישראל, אלא ע' דברי הגרא"א בת"ז צח ע"ב שכאשר ההנאה על ידי מט"ט יש מול לישראל, אז כאשר השכינה נמצא במט"ט היא נקרת אסתר, ובאן אין גilio שכינה בכלל, אלא הסתר פנים שהוא בעצם בינוים (גרא"א ת"ז ס"ג), ובין אין שם הויה במגילה. צ"ע באמרים (תענית ה ע"א) נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה שהוא זוג או"א עד שיבנס בירושלים של מטה, אם זה שיק לבת שני שלא היה השראת השכינה אז]

كم סבא^{טב} ואמר בוצינא קדישא בודאי אלין ארבע סרי דפורים אינון באربעה עשר בו ובחמשה עשר בו דא י"ד י"ה אבל סימניין דכ"ח אינון אור ארבעה עשר י"ד קדמאין דכ"ח י"ד תניניין אינון בראשון בארבעה עשר יום וכוי ואינון י"ד פרקין ד"ד ימינה ויד' שמאלא ויד' פרקין דגנפה ואינון תלת פרקין דדרועא ימינה ותלת דדרועא שמאלא ותלת דשוקא ימינה ותלת דשוקא שמאלא ותרין דגנפה ורוא דמלחה ושלשה פונים מה ושלשה פונים נגהה וכוי וככל דא בגונא דדא תקונא דגנפה כתקונא דמשכנא הא תלת ומניין ארבעה סרי פורים בארבעה עשר בו פסה אור לאربעה עשר תליתה בראשון בארבעה עשר יום וסלקין למ"ב יומין ודא איהו ויעשו כל חכם לב וכוי

אלין ארבע סרי דפורים - ר"ל י"ד אתון דה' אלקינו ה' שהוא בו'ק הן י"ד דפורים וויה דכליל בו הוא בט"ו בו : דא י"ד י"ה – י"ד וט"ו שהן בפורים למחות זכר עמלך וזהו כי י"ד כ"ו' ולא כמ"ש י"ד דפסח הוא כי יד כו' שאין שיק לו אלא י"ד דפסח הוא דכ"ח כמ"ש אבל כו' : אבל סימניין כו' – ר"ל ארבעה עשר הוא הת"ת כנ"ל ואור י"ד הוא או"א כי' זו"ש לעיל אור לי"ד בודקין ר"ל עם י"ה כו' וזהו י"ד שקבעו שם וכן כאן אור י"ד אור או"א י"ד ת"ת וכן י"ד אותיות קדמאין הוא בראשית ברא אלקיים הוא י"ד דאו"א כי' כנ"ל ראשית עם אלקיים י"ד תניניין את השם כו' ו'ק : ואינון כו' – ר"ל י"ד פרקי אצבעות שבשבילן נקרה יד : ואינון ג' פרקין כו' – מפ' י"ד פרקין דגופא : ווזא דמלחה כו' – והם עומדים כו' הוא הגוף בו ב' פרקין : וכולא דא כו' – ר"ל אעפ"י שהם הוא בשכינה מ"מ דא בגונא דאי' כמש"ו שהמשכן שכינה כלולה מכללו תקוניין דגופא זו"ש

^{טב} אליהו ? ע' תז"ח מט ע"א וז"ל סבא עילאה – אדה"ר כמ"ש لكمן והוא עילאה על כל, עכ"ל, אבל כל פעם סבא היא עמד"א וצ"ע

^{טכ} על כס י"ה

^{טד} יש צזה גרסא

^{טז} נראה שזה עטרין דאו"א

^{טז} דהינו או"א גם כן יש להם בחיי י"ד עכ"ל הרבה, ול"ג שזה ת"ת דאו"א או ר'ק שלהם, וצ"ע גדול

^{טז} ר'ק כנוק'

תקונא דגופא כו' וענינו לפרש פסוק כל חכם לב כמש"ז: ודא איהו ויעשו כו' - כנ"ל ליב ועشر
יריען דכלילן בשש משור:

פורים אתקריאת על שם יום הכהנים דעתידין לאתעננא ביה ולשוני ליה מענו לעננו ומה דאייה
שבינתא אסור ביה נעלית הסנדל בהחוא ומנא אמר בה מה יפו פעריך בנעלים בת נדיב וענונו וחדרה ובמה
טבי מזומנן לנבה ורא יהא בזמנא דפורךנא בענלא

יש לשים לב שכאן במנילה כלל ישראל נקרים על שם יהודה ונקרים יהודים ועי' גרא במנילה (ב ה)
שנקרים כך שסנהרב גילה שאר כלל ישראל, ואלו שלא גלו נכללו ביהודה, והנה ע' בגר"א שם על דרך
הנסתר שמסביר השם היהודי שהוא שם י"ה עם המילוי, שהרי י"מilio י"ד וכן ה"י, וצ"ע איך אפשר להבין דבריו,
שהרי ממשמע שהם עברו מהנהגה השירך לשם הויה לשם י"ה, ועוד הרוי המילוי י"ה הוא
תמיד שירך למללה הדריה. ואפשר לומר שהם שירך י"ה הוא שירך להנתנו ית' שמן על כלל ישראל כאשר
אין להם זכות, שהוא בא ומפשיע ללא סיבה (עיי"ש בגר"א שמרמו לו באומרו שהם ב' ריעים דלא מתפרשים)
אם בן זה מאד מוכן שיהו בגנותו, והוא צרכיהם הארחה כוה להתקיים.

ועי' אסתר (ח טז) ליהודים היתה אורחה ושמחה וששן ויקר. הנה עי' בגר"א שמפresher ששמחה
היא ההרגש בשחולך למצוא חפץ ושבון הוא בחשנותו, ממשמע שם שתי הרגשות הפכים
ולא שירך שייהו שניהם באים יחד. ועוד עי' גמ' תענית (דף טז ע"א) אמר רב נחמן בר יצחק
אף אני אומר לא הכל לאורחה ולא הכל לשמחה צדיקים לאורחה וישרים לשמחה צדיקים
לאורה דכתיב אור זרוע לצדיק ולישרים שמחה דכתיב ולישראל לב שמחה, ע"ב, ג"כ ממשמע
שם ב' מציאות הפכים ואין מקום לשניהם ביחד. וכן עי' אדריר במרום דף רצוב ששנון הוא
שירך בין איש לאשתו, ושמחה שירך לכלם – אם כן הם הפכים. וגם צ"ע איך שירך שייה
לאדם אורחה, וכן יקר, ואולי זה מרמז למה שהיה לאחשורויש. אלא צ"ע אם החידוש היה שיש
שמחה ושבון כאשר הם נפרדים, ובתיקון השלם יהיה מציאות שבו יהיה שמחה של כולם יחד
עם השמחה הפרטית וכן השמחה לקרהת משחו יחד עם ההשנה, וצ"ע

איתא בגמ' מגילה (דף טז ע"ב) יבא המלך והמן אל המשתה תננו רבן מה ראתה אסתר
שזימנה את המן רבי אליעזר אומר פחים טמנה לו, שנאמר יחי שלחנם לפניהם לפח. רבי יהושע
אומר מבית אביה למדה שנאמר אם רעב שונאך האכילתו לחם וגדי רבי מאיר אומר כדי שלא יטול
עצה וימרוד רבי יהודה אומר כדי שלא יכירו בה שהיא יהודית רבי נחמי אמר כדי שלא יאמרו
ישראל אחות יש לנו בבית המלך ויסיחו דעתן מן הרוחמים רבי יוסי אומר כדי שהיא מצויה לה בכל
עת רבי שמעון בן מנשיא אומר אולי ירגיש המקום ויעשה לנו נס רבי יהושע בן קרחה אומר אספיר
לו פנים כדי שייהרג הוא והיא רבן גמליאל אומר מלך הפקפנן היה אמר רבן גמליאל עדין צריכין
אנו למודעך דתניא רבי אליעזר המודע אמר קנאתו במלך קנאתו בשרים הרבה לרבי פני שבר גאון
אבי ורבה דאמרי תרויהו בחומרם אשית את משתיהם וגדי אשכחה רבה בר אבוחה לאליהו אמר ליה
כמהן חזיא אסתר ועבדה ה כי אמר לייה ככלהו תנאי וככלהו אמוראי

רבי אליעזר אומר פחים טמנה לו, שנאמר (טהילים סט כג) יחי שלחנם לפניהם לפח – פחים
הוא מלשון מלכוות, שכאשר אדם בשמחה וטוב לב אז דעתו שלם ואין לו חסרון כלל, אז הוא
ਮוכן לחסרון כאשר מגיע אליו מוקש^{בנ"}, דהיינו כאשר האדם לא בשלימות או הוא דואג לשליםתו,

עיי"ש ילקוט שמעוני תהילים - פרק סט - רמז תטא ז"ל, יחי שלחנם לפניהם לפח, מה ראתה אסתר
שהזמין להמן, רבי אליעזר אומר פחים טמנה לו לכלדו שנאמר יחי שלחנם וגדי.

ולכן הוא מוקן לモתקש, אבל אדם ששלם או השלים עצמו הוא כמלכודת אליו וההפק הוא מש"כ
(משל' יד כג^ט) בכל עצב יהא מותר^י

רבי יהושע אומר מבית אביה למדה שנאמר אם רעב שונאך האכילתו לחם וגוי - כאשר אדם מקבל אכילה מאחר או הנוטן הוא יותר עליון מן אשר מקבל עד שנחשב המקובל שהוא תחתיו ברשותו, ודרשו (ילקוט שמעוני אסתר סי' תתרנו) אל תקרי ישלים לך רך והוא ישלמנו לך^{ללא}. הדרשה של ישלים ישלמנו לך הוא בגמ' סוכה נב ע"א שכאשר יש לאדם יציר אם הוא לומד תורה אז היציר משתף בלימודו, וקשה איך זה שייך לאスター והמן. עי' אスター רבבה (י ט) מה עשה אליו זכור לטוב נדמה לחרבונה ואמר לו אדוני המלך גם הנה העז אשר עשה המן למרדכי וגוי דאר פנחס צריך לומר חרבונה זכור לטוב, וכוכ' מיד צוה המלך לתלוותו על העז אשר הכין למרדכי ועליו אמר שלמה בחכמתו (שם י"א) צדק מצראה נחלץ ויבא רשות תחתיו שהשכים המן לתלוות את מרדכי ונתלה הוא על העז אשר הכין למרדכי. יוצא אם כן שהמלך של עמלק בתיקונו הוא לקל העונש של כלל ישראל כמש"כ ונשא השער את כל עונותם עונות אישתם. וב' טעמי האלה הם הגדלת הרשות כדי להפילה^{ללא}.

רבי מאיר אומר כדי שלא יטול עצה וימרוד - אם לא היה המן עמו כאשר יהיה נודע להמן שאスター מבקש להרוגו יתחבר המן אחרים אליו וימרודו במלך ולכך הזמין אותו והוא עם המלך ואז יוכל אחשורו שעשות בו כרצונו^י. מלך הוא בעצם גileyו של הנחש, הקדמוני שנאמר עליו ערום מכל חית השדה, ואם כן הדרך היחידה לשמר נגד הערמומיות שלו היא דרך הזריזות, ולענין הזריזות עי' מס' פרק ו' שמידת הזריזות היא גileyו שלא שייך לגשמיות כלל.

רבי יהודה אומר כדי שלא יכירו בה שהיא יהודית - מה שלא הגידה אスター עמה כדי שלא ישלח המן יד בה ובעה ומולדתה, ולפיכך הזמין אותו לשטה שלא יכירו בה שהיא יהודית כמו שהתבادر למעלה עניין זה, שהיה יראים שתגדול אスター אומתת ותגדל את מרדכי ותשפיל השרים האחרים, הדבר זה היה יראה שהיה כך חושבים לכך ירצו להפיל אותה^{ללא}. נראה שהזמנה זו הייתה מיד אחרי הגזירה נגד היהודים, ואם היה המן יודע שמסורה נפשה מיד אחרי הגזירה היה מבין יהודיה, ולכן היה צריך להזמין אותו גם כן, וכן עובדים נגד עמלק בערמומיות בדוקא^{ללא}.

רבי נחמיiah אומר כדי שלא יאמרו ישראל אחות יש לנו בבית המלך ויסיחו דעתן מן הרחמים - אスター ידוע בבירור הגמור כי צרה זאת אין לה רפואה כי אם עי' תפילה כי ידוע אスター מה שאמר הכתוב (תהלים קכד, ב) לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם, וידוע כמה גדול כה המן שאין רפואה לצרה רק כי אם עי' הש"י בעצמו וכמו שברנו למעלה דבר זה ולפיכך אין מועיל זה אלא התפילה כי התפילה גובר על כה המן^{ללא}. ככלומר התגברות על עמלק אינו שייך בכלל בדרך הטבע אלא רק דרך תפילה כמו במלחמה של עמלק שם ישב על הצור.

רבי יוסי אומר כדי שהיא מצוי לה בכלל עת - שייהה המן אצל אחשור שאסטר תהיה מבקשת מן המלך על המן להרוג את המן ייה וזה נעשה מיד כאשר יהיה שם המן אבל אם לא יהיה

^ט עי' גמ' ברכות ל ע"ב שהוא מעלה לא להיות שמח ולא כמו הרשי' וגר"א על הפסוק שדורשים את העצב על המעשה.

^י אוור חדשقدس.

^{יא} אוור חדשقدس.

^{יב} ומיש"כ מבית אביה למדה, עי' רשי' שכך שמעה מהתיקונות, ככלומר דוגמת פסוק לי פסוק (חגיגה טו עי' א) שהוא כעין נבואה.

^{יג} אוור חדשقدس.

^{יד} אוור חדשقدس.

^{לה} עניין זו שלא יגיד שהיא יהודית כתוב פעמיים (ב' יוכן ב' ב), עי' ר' בחיי בראשית (כט כה) שזו מידתлага, וצ"ע אם כוונתו לומר שהוא סיבת מרדכי להשתקה, שהרי אסור לומר שאינו יהודי, אבל במקרה שגדלו את המן הרשע, ואז מידת רחול של מלכות לא שייך וצריכים צניעות של לאה וצ"ע.

^{לע} אוור חדשقدس.

שם באولي יהיה נודע להמן וישתדל בתחבולה להציג עצמו זמן מה ובתוך זמן זהה יציל עצמו לגמרי^{לז}. דברינו אצל ר'ם.

רבי שמעון בן מנסיא אומר אולי ירגיש המקום ויעשה לנו נס - פירש כי אסתור היה מכבדת את המן ביותר ואין ראוי לרשע הגדולה הזאת ולכך יעשה השם יתברך נס להשפיל ולאביך את הרשע. ממש"כ (עובדיה א ד) אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שם קנוך שם אורידך נאם ה'לז. זה דוגמת הדבר הראשון רק כאן כבוד ושם אוכל. רבי יהושע בן קרחה אומר לו פנים כדי שיחרג הוא והיא – כלומר שהיא עצמה לימות.

רבנן גמליאל אומר מלך הפקפין היה - שאם לא הזמין אותו רק היה מבקשת מאתו הצלחה על עמה אף אם הבטיח אותה שהוא חוזר בו כאשר הוא מלך הפקפ' ועוד דודאי כיון שנתקן הטבעת להמן אי אפשר לעשות דבר אחר שנתן הטבעת להמן רק אם חוזר ולקח הטבעת מן המן.^{לט} כן"ל ברבי יוסי ור'ם.

רבי אליעזר המודעי אומר קנאתו במלך קנאתו בשרים -
רבה אמר לפני שבר גאון - כאשר האדם יש לו גדולה זאת ביותר דבר זה הוא לפני שבר כי הגואה יתרה הוא דבר תוספת וכל תוספת קרובה להיות בטל ממנו.^{לע}
אבי ורבא דאמרי תרוייהו בחומם אשית את משתיהם וגוי - כאשר האדם נמשך אחר התאותה והנהה הגשמית מסלק כח עליון אשר יש לאדם^{לט}.

^{לז} או רח' חדש כסד.

^{לט} או רח' חדש כספה.

^{לע} או רח' חדש כספה.

^{לט} או רח' חדש כספה.

^{לט} או רח' חדש כספה.

^{לט} או רח' חדש כספה.

-
- ¹ עב"ק ג/ע
² דעתיה ב/קיד ::
³ דעתיה ב/קד ::
⁴ דעתיה ב/קנה.
⁵ דעתיה ב/קנה :
⁶ דעתיה ב/קנה :, קנה ..
⁷ דעתיה ב/קנו.
⁸ דעתיה ב/קנת.
⁹ תפארת ד'
¹⁰ לשם הניל
¹¹ גויאא שם
¹² דעתיה ב/קה :
¹³ נהר שלום מתח.
¹⁴ אפיקי ים נדרים כ :
¹⁵ בית עולמיים 95
¹⁶ ר"ל נג
¹⁷ ספר אדר במרום ח"א - אשוחותה דעתיא תתהא כד אשוגת
טפח שוחק
¹⁸ פתיש ז'יא מה
¹⁹ זהר א' קיד.
²⁰ ספר הדעתה ח'יב דרוש ב' ענף ג' אותיות ה' - ז'
²¹ פתיש פ'ח ב'
²² נפש החיים א/ו
²³ מורה"ל (נתיב העבודה ט')
²⁴ התקטו' תפילה קעט
²⁵ או"ח קלד
²⁶ רסיסי לילה אותן [נג] ד"ה וזה
²⁷ ר"ל נג
²⁸ דברי סופרים ליקוקי אמרים טז ד"ה ובادر
²⁹ דברי סופרים ליקוקי אמרים טז ד"ה ובادر
³⁰ ע' הגרמיים משקלוב - ליקוטים - דף שב שקשר בין שנייהם
³¹ ח"א שם
³² אדר במרום ח"א על הפסוק משברי ים
³³ גרא"א יונה ג/ו
³⁴ מ"יח ד' ד"ה וחודש אדר
³⁵ באර הגולה באר ד' ד"ה עא
³⁶ ע' ר"ל נג שזה מלכו של עולם
³⁷ פתיש א"א כה
³⁸ פתיש א"א כה
³⁹ פתיש א"א כה
⁴⁰ פתיש א"א כה
⁴¹ פתיש א"א כה
⁴² הגרמיים דרושים על סדר ההשתלשות - דף שד
⁴³ מחשבות חרוץ ז' ד"ה והתערות
⁴⁴ או"ח ריג
⁴⁵ שפ"א פורים ס"ב
⁴⁶ ד' בחדי שמות לח/כה
⁴⁷ מ"יח ו ד"ה ד'
⁴⁸ זהר ב/קמץ :
⁴⁹ מ"יח ו ד"ה ד'
⁵⁰ או"ח ק
⁵¹ כתבי הגרמיים משקלוב - תמונהו האותיות - דף רנו
⁵² כתבי הגרמיים משקלוב - ביאורי זהר - דף קכד
⁵³ ד"ס ל"יא טז ומשה
⁵⁴ ר"ל נג ד"ה ואז"ל
⁵⁵ בית עולמיים 5
⁵⁶ פתיש אב"ע לא

-
- ⁵⁷ (25) בית עולמים - דף קלז ע"ב - ד"ה וענין
⁵⁸ מהר"ל (או"ח מ"ח)
⁵⁹ שם קלז
⁶⁰ פחד יצחק פורים יג
⁶¹ מהר"ל (או"ח קפ"ד)
⁶² המוזכר בగבורות הק' ב'
⁶³ גרא"א מגילה א/ב
⁶⁴ המהר"ל (או"ח נת)
⁶⁵ ר' צדוק (ר"ל יה)
⁶⁶ המהר"ל (או"ח מ"ח)
⁶⁷ פ"י פורים יא/ב
⁶⁸ או"ח מז, וכן תפארת פרק לב
⁶⁹ בכלים א/ג:;
⁷⁰ ישראל קדושים י"ה ובסבב
⁷¹ שער הגלגולים הק' לד
⁷² עץ הדעת טוב בלק
⁷³ פ"י פורים כח
⁷⁴ או"ח קלד
⁷⁵ ספר זכרון לפחד יצחק
⁷⁶ מגיד מישרים פרשת זכור
⁷⁷ ישראל קדושים ט' ד"ה וידוע
⁷⁸ ר"ל נב ד"ה ובימי
⁷⁹ זה"צ רכח
⁸⁰ תקטיו קו
⁸¹ מגיד מישרים פרשת זכור
⁸² דבר צדק - [ברכות ד' אי] ד"ה וזחו
⁸³ רע"ם ג'רלד.
⁸⁴ פתחי שערים נתיב פרצוף א"א מב
⁸⁵ רמח"ל מאמר החכמה על עבודה יה"כ
⁸⁶ או"ח קפ
⁸⁷ פע"ח שער ר"ח חוויפ' ו'
⁸⁸ שעה"כ פורים א'